DIARI CATALA
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 ptes. mes
Edició matí . 1 » »
Espanya . . . . 4'50 ptes. trim.
Unió postal. . . . . . . 9 » »
Paquet de 30 números. . 90 céntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esqueles, comunicats, y reclams a preus convencionals. Pera la edició del vespre s'admeten esqueles mortuories fins a les sis de la tarda. Pera l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXII núm. 4,884 Barcelona: Dijous 12 de desembre de 1912 Edició del VESPRE

SANT DEL DIA: Ntra. Sra. de Guadalupe

Sant de demà: Sta. Llucia, v. y mr.—**Quaranta Hores:** A la iglesia de St. Sever.—Hores d'exposició: De 2/4 devuit del matí a 2/4 de sis de la tarde.— **Demà:** A la mateixa iglesia.—**Cort de Maria:** Ntra. Sra. del Pilar, a St. Jaume.—**Demà:** Ntra. Sra. de la Victoria a St. Francesco de Paula.—**Missa d'avuy:** Sta. Eularia, vg. y mr.; color vermell.—**La de demà:** Sta. Llucia, vg. y mr.; color vermell. — **Adoració nocturna:** Dissapte, dia 14. Torn de Sant Joseph Oriol.

Observatori Meteorològich de la Universitat.—Director: E. Alcobé.—12 de desembre
HORES D'OBSERVACIO: 9 matí y 3 tarde.—Baròmetre a 0'00 al nivell del mar: 770'78; 767'37.—Temperatures: Màxima, 16'9 sol; 13'8 ombra.—Mínima: 4'0 ombra; 2'0 reflector.—Temperatura a la ombra: 8'5; 10'0.—Pluja a les 24 hores: 00'00.—Aigua evaporada en milímetres: 2'1.—Graus d'humitat: 54; 71.—Direcció del vent: O.—Velocitat del vent: 186 km.—Estat del cel: serè.—Núvols. Classes: 0.—Cantitat: 0'0; 0'0.
Sortida del sol: 7'8. — Posta: 4'22. — Sortida de la lluna: 11'51 m. — Posta: 9'38 t.

Don Miquel Gras y Verdaguer

morí el dia 29 del passat novembre a l'edat de 70 anys

havent rebut els Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

Sos afligits fills donya Rosa y don Joseph, filla política donya Victoria Artero, nets, cunyats don Joseph Espona y donya Francisca Brunet, nebots, cosins y demés parents, al recordar als seus amichs y coneguts pèrdua tan dolorosa, preguen el tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que pera l'etern descans de la seva ànima, se celebraràn en la parroquial iglesia de Sant Pere de les Puelles, demà divendres, día 13 del corrent, a les deu del matí, per qual assistencia els quedaràn sumament agraits.

Per respecte a la santetat del temple el dol se dona per despedit.

No's convida particularment.

Els Excms. y Ilms. Srs. Bisbes de Barcelona, Lleida, Vich y Barbastro, han concedit 50 dies d'indulgencia, respectivament, per cada missa que s'ofereixi, Comunió que s'apliqui o part de rosari que's resi en sufragi de l'ànima del difunt.

El molt ilustre senyor

D. Antoni de Sanchez Perez

Director de l'Escola d'Enginyers Industrials y de la Provincial d'Art y Oficis

morí el dia 5 de l'actual

(A. C. S.)

L'Excm. Sr. Rector d'aquesta Universitat Literaria, els Claustres de Catedràtichs de dites Escoles, els desolats fills del difunt: Manuel, Mercè y Sofía, filla política donya Enriqueta Ferré, neboda donya Mercé de Sanchez y nebot polítich don Joseph Vila, al recordar als amichs y coneguts tan sensible pèrdua, els preguen se serveixin encomanarlo a Deu y assistir als funerals que, pel bé etern de l'ànima del difunt, se celebraràn demà divendres, día 13, a les deu, en la parroquial de la Mare de Deu de la Mercè.

El dol se dona per despedit. **No's convida particularment.**

DON AMBRÓS VIC PERTUY

Natural de Saint-Mamet (França)

HA MORT

(A. C. S.)

Els seus afligits fills don Mateu, María y Lluisa, fills polítichs don Joseph Bonet y donya Josepha, néta, germans don August, Enrich, Lluís y María, germans polítichs, nebots, cosins, demés parents, presents y ausents, y les rahons socials VIC Y COROMINA y L. COROMINA, S. en C., participen als seus amichs y coneguts tan sensible pèrdua y els preguen se serveixin assistir demà, divendres, a dos quarts d'onze, a la casa mortuoria, Diputació, 199, pera acompanyar el cadavre a la iglesia parroquial y d'allí a sa darrera estada, Cementiri de Les Corts, per lo que'ls quedaràn agraits.

No's convida particularment

D.ª Eularia Bofill y Carbonell

viuda de D. Francisco Arteman

morí el dia 3 del corrent a l'edat de 87 anys

havent rebut els Sants Sagraments

(A. C. S.)

Els seus afligits fills Miquel, Felip y Isidora Arteman, filla política D.ª Mercè Cerdà, nets, net polítich, besnets, cosins y demés parents y la senyoreta D.ª Joaquima Contil y el jove Joan Blanqué, al participar als amichs y coneguts tan dolorosa pèrdua, els preguen la tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que, pera l'etern descans de la seva ànima, se celebraràn demà, divendres, dia 13 del corrent, a les deu, en la Casa Provincial de Caritat, per lo que'ls quedaràn sumament agraits.

El dol se dona per despedit. **No's convida particularment.**

J. Marsans Rof y Fills
Valors, Cupons, Giros, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

Futurs de cotó **A. Gabarró García, — Lauria, 33.** Telèfon 2,691. S'executen ordres als mercats de Liverpool, Nova-York y Nova Orleans. — Demanin follet explicatiu y detalls

FERROCARRIL D'ORLEANS

Excursió a les Gorges del Tarn

S'expenen durant tot l'any bitllets de viatge circular de 1.ª y 2.ª classes, podentse visitar les Gorges del Tarn, comprenent diversos itineraris, per exemple: Toulouse Figeac-Neussargues Garabit o Capdenac-Rodez (1) Mende, o Banassach-la Canourgue (interrupció del viatge per carril)-Aguessach o Millau-Béziers-Carcassonne-Toulouse.

1.ª classe, 64 franchs.—2.ª classe, 47 franchs

Validesa dels bitllets, 30 dies, no comprès el dia de la sortida, ab facultat de perllongació, mitjansant suplement.

Nota.—Els viatgers poden comensar el seu viatge a totes les estacions situades en l'itinerari del viatge circular, però deuen seguir aquest itinerari en l'ordre indicat més amunt. L'excursió a les *Gorges del Tarn*, solament pot efectuarse en sentit descendent.

Els gastos de l'excursió a les *Gorges del Tarn* no estàn compresos en els preus dels bitllets dels viatges circulars.

(1) Proposantse fer una excursió al *Viaduc du Viaur*, els viatgers poden recórrer de Rodez a Albi-Orleans y tornada, ab facultat de detenirse a Viaur, tant a l'anada com a la tornada, mitjansant el pago d'un suplement de 7'50 franchs en 1.ª classe y de 5 franchs en 2.ª

Els bitllets d'aquest trajecte adicional poden demanarse al comensament del viatge, a la vegada que'l bitllet circular, o a Rodez, al moment de passar per aquesta estació. Aquests bitllets adicionals no aumenten, per això, la duració de la validesa del bitllet circular.

Pera més detalls, consultar el *Livret-Guide-Officiel* de la C.ª d'Orleans, de venda al preu de 0'30 franchs, a les principals estacions, com també al despatx de París, dirigit franch contra l'envío de 0'50 frs., a l'Administració Central, Place Valhubert, 1, París.

DR. BALCELLS dels Hospitals de París. **Estómach y Budells** **RAIGS X.** — Claris, 74. — De 2 a 4.

Dr. Serrallach Vies urinaries. — De 12 a 2 y de 6 a 7. Pelayo, 40. - C.ª económica, 7 a 9. Jovellanos, 9.

Tusquets y C.ª S. en C. Banca Borsa. Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9
Negociem els cupons Interior y Amortisable 4 per 100 venciment primer de janer pròxim.

MASTIC VEGETAL
INALTERABLE
Fórmula Tobella
Pera tota mena d' empelts y feridas de las plantas
Pot usarse sempre y no danya may.
● S' aplica ab un pinzell, en fret.
Primpcesa, 11, pral.-BARCELONA

Qui tingui tos
que prengui l'antiga y acreditada **pasta pectoral** del **Doctor Andreu.**
Demànis a les farmacies

PEUGEOT
250
pessetes
Representants exclusius:
F. S. ABADAL Y C.ª-Aragó, 239 al 245

La Emulsion Perfecta.

A causa de su combinación única de propiedades curativas y vigorizadoras, la Emulsión de Angier es superior á todas las demas emulsiones y remedios para los pulmones. Su sabor agradable parecido al de la crema, su poder de mejorar rapidamente el apetito y la digestión y sus cualidades fortificantes, tónicas y vigorizadoras, hacen que la Emulsión de Angier sea la mejor de todas para niños y adultos. Aquellas personas que han probado otras emulsiones y no las han encontrado agradables, deberian comprar un frasco de Emulsión de Angier y experimentar la diferencia. Esta emulsión es casi como crema y es seguro que da satisfacción.

EMULSIÓN ANGIER
APROBADA POR LA PROFESIÓN MÉDICA.

La Emulsión de Angier es un preparado superior, científicamente combinado que viene recetándose por los Médicos desde hace mas de 20 años. La Emulsión de Angier no tiene rival para el alivio y la curación de las toses, broquitis, tisis y todas las demas afecciones de la garganta y de los pulmones, asi como tambien es eficacísima en los casos crónicos de desarreglos digestivos é intestinales y en las enfermedades debilitantes de los niños. Ninguna otra Emulsión produce tan excelentes efectos ni cura tan rápida y eficazmente los tegidos enfermos, promoviendo á la vez la salud y la energía.
De venta en todas las farmacias y droguerias.
Agentes exclusivos para España:
Sres. Foyé y Gimenez, Calle Gerona, 4, pral, Barcelona.
THE ANGIER CHEMICAL CO., Ltd., Londres, Inglaterra.

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
Actualment GRAN EXPOSICIÓ
y venda d'articles pera
Taula y Regal
EXTRAORDINARIES OCASIONS
en Batería de cuina, Vaixelles, Serveys de cristall, Jochs de café y postres, Licoreres, Coberts de plata y metall blanch, Vinagreres, Trinxants, Centres, Biscuiters. Plantes y flors d'adorno, Figures, Quadres, Làmpares, Escribanies, Rellotges fantasía, Testos, Florers, Columnes, Perfumería, articles de pell, Binocles pera teatre, Objectes pera escriptori, Roba de taula, etc., etc.
a preus considerablement reduits durant els DIES D'EXPOSICIÓ
SECCIÓ DE ROBA BLANCA (Segón pis)
Gran varietat de roba blanca pera senyora y nens. Equips pera nuvia compostos de 74 prendes ab brodats y puntes. Per Ptes. . . 750

Aigua "Estrella"
Mineral natural, alcalina gaseosa. Excelent para la taula. Dels manantials de la *Societat Anónima* **«Vichy Catalán».** Superior y més económica que totes ses similars.
Demanis per tot arreu en ampolles y mitjes ampolles
Administració: Rambla de les Flors, 13, entressol - Barcelona

LICOR CAMOMILLA
DEL CASTELL DEL REMEY
Excelent estomacal, poderós tònich, eficaç y digestiu.
Demanis per tot arreu. Dipòsit: Cucurulla, 5. Telèf. 813.
Agent pera la venda **Joseph Escuder,** Bailén, 95. Teléf. 784.

Successor de Bossi Plassa Reyal, 14 —Primera manufactura Espanyola de **Segells, Gravats, Plaques y Ròtuls.** La casa més ben assortida y que ven a l'engròs y a la menuda. 5,000 imprentetes y marcadors en existencia. Preus sens competencia. Sucursal, Rambla del Centre, 31 (al costat del Café Suis).

L'abstencionisme

Moltes vegades l'hem combatut com una de les equivocacions polítiques més generals a Espanya. Gairebé constitueix el nostre vici polítich fonamental.

Però l'abstencionisme, es a dir, l'abstenció practicada sistemàticament, que es censurable en cada ciutadà, resulta molt més perjudicial y digna de crítica quan el practica un cabdill o un prohom director.

Perxò nosaltres que hem aplaudit an en Maura tantes vegades, no'ns podem estar de retrèureli el seu actual abstencionisme com una grossa errada. Un home com ell no té dret a eclipsarse per una temporada. Devingut, ab tota justicia, capdill indiscutible y posser insustituible d'un partit tornant, vé a constituir un engranatge necessari a tota acció de govern. Perque si tota oposició ha de colaborar en la obra comunal, més encara ho ha de fer la oposició governamental, més encara ho ha de fer quan la majoría y el Govern flaquejen.

Es clar que la ominosa campanya del 1909, que la indignitat den Moret, que l'aconía de moltes forces conservadores, incloses en elles les penyes comitèstiques, explicaven el fàstich pregón que en Maura devía experimentar en la seva dignitat ofesa. Però l'ètica es molt complicada y els temperaments morals perfectes no solen serho d'una sola pessa. La nobilíssima revolta personal den Maura havía de supeditarse a consideracions d'ordre superior. O retirarse a casa—cosa certament inoportuna—o continuar en la política «activa» ab totes les seves consequencies.

Els efectes d'aquesta abstenció personal den Maura comensen a sentirse ab intensitat. El partit conservador, ab tot y la seva disciplina y la rectitut de molts dels seus homes, comensa a trobarse acèfal y a disgregarse. Ab capdill o sense, no's resigna a una indefinible oposició de S. M. Les ambicions pululen. En La Cierva colecciona èxits, y se mou per tots indrets, cotisant a favor seu la confiança excesiva que en la última etapa de govern li havía dipensat el «leader». «La Epoca» devé baladrera y adhuc irroverent ab els ídols que suara eregía.

Però l'actitut den Maura es encara més singular respecte de Catalunya. Sembla com si hagi volgut demostrarnos ab la seva sola absencia que, sense ell, no seràn viables les nostres aspiracions. A manera d'Aquiles, s'es retirat a la seva tenda domèstica esperant l'hora de que la indefensió'us obligi a pregarli adjutori.

Mes la seva absencia o una censurable tolerancia, que no pot escusar may les responsabilitats d'un quefe de partit, ha produit quelcom més que un efecte negatiu. Aprofitantse'n, alguns subalterns audaciosos, se son redressats contra la nostra causa. Al Senat, hont dos conservadors hi manen, ajuden a la miloca presidencial a aturar la discusió dels projectes que'ns afavoreixen y fins males llengues diuen que suscriten homes entrebanchs a Barcelona mateix. Al Congrés s'oposen, en bloch, a l'aprovació dels ferrocarrils secundaris y singularment del Noguera-Pallaresa.

Sembla talment com si les mitjanies d'una y altra banda se siguin concertades per manar, en absencia dels amos. Sembla com si en Romanones, al consentir tan reiterades y humiliants intromissions d'alguns ex-ministres conservadors, pagui secrets que'l podríen perjudicar.

Es cert que «La Epoca» d'ahir, parlant de l'actitut que'ls lliberals observen respecte dels conservadors, diu que's tracta de presentarlos com enemichs dels interessos de Catalunya. Es cert que procura desvirtuar semblant supòsit y que cerca altres rahons pera explicar la enfonzada de les Mancomunitats y dels altres projectes que'ns afecten. Però les seves paraules tenen bon xich l'aire d'excusa: més, encara, si's comparen ab la no dissimulada fruició anti-catalana que posava en els seus comentaris de dies enrera.

Es clar que tot això s'acabarà el día que torni en Maura, el día que'ls lliberals trobin un veritable capdill, un digne successor den Canalejas. Però per ara, Catalunya paga més que ningú el desgavell centralista.

Polítiques

Varies

—Aquest vespre ha d'haver sortit cap a Madrid el nostre distingit amich y company don Francesch Cambó, pera donar demà l'anunciada conferencia en el Círcol de la Unió Mercantil.

—L'escampall de la noticia de les desavinenses promogudes en el Círcol del senyor Collaso ab motiu del projecte de Mancomunitats, ha produit fonda emoció a les tres gracies del casinet, que no volíen de cap manera la exteriorisació de la seva incompatibilitat ab les aspiracions de tot Catalunya.

Lo ocorregut ha servit pera posar en evidencia la mena de política arreconada y migrada que constitueix la norma de procediment d'aquells pobres senyors, a qui els seus companys de «casino» anomenen «les tres gracies».

Ells odien furiosament tot avenç regionalista, però no s'atreveixen a ferne pública manifestació d'aquest odi y s'esbraven escribint cartes an en Moret, dientli que aquí les Mancomunitats no les vol ningú, que'l moviment autonomista a Catalunya es una ficció y altres y altres ignorancies per l'estil.

An aquesta acció se redueix tota l'empenta política del Casino del senyor Collaso, condemnat avuy a la trista companyía del Sr. Travé y den Miró y Miró, ab els quals constitueix el «formidable» triunvirat dels enemichs de les Mancomunitats a Catalunya.

—Ab l'exprés d'aquest matí han arribat don Alexandre Lerroux y el president del Foment del Treball Nacional don Eduard Calvet.

—Ab l'exprès d'ahir va marxar a Madrid el segon quefe de la segona divisió de ferrocarrils don Ramón Montagut.

GLOSARI

«LES ASPIRACIONS AUTONOMISTES A EUROPA»

I

Fer la historia externa de les varies corrents nacionalistes y, en general, autonomistes, que s'agiten a la Europa actual, es empresa fàcil. Cadascuna de aquestes corrents s'ha presentat animada d'un afany de proselitisme a casa seva, d'un impuls de propaganda internacional. Per aquell afany, elles han redactat sovint resums populars y sintètichs de les causes respectives; obeint aquest impuls han volgut, totes, pledejaries en francès, aquestes causes, pledejarles a París, «el teatre més sonor del món y aquell ahont la veu arriba més lluny.» Adhuc, com saben els lectors, una Oficina de Nacionalitats funciona, de fà algún temps, a la capital de la França, centre de informació, organ comú de publicitat. En aquestes condicions, el donar un apleg de noticies sobre'l tema ha devingut únicament treball d'estisora. Altre treball diferent sería'l d'examinar cadascuna de aquestes corrents com a problema de Cultura, el d'estudiar l'esperit de cada una y ses directes manifestacions, el de veure si'n tenen totes, d'esperit, o algunes, no: en una paraula el de «valorar» les aspiracions autonomistes de la Europa contemporania. Tansols passant de la historia externa a la interna, tansols relacionant aconteixements y anècdotes ab desvetllaments y creixensa d'ànima nacional pot ferse avuy obra d'interès y significació.

Es una llàstima que aquesta obra no sigui intentada en el llibre que ara acaba de sortir sobre «Les Aspiracions autonomistes a Europa» (a la Biblioteca de Ciencies Socials de l'editor Alcan, a París) contenint, darrera una introducció de M. Seignobos, les conferencies donades a la «École des Hautes Etudes sociales» per varis competents, sobre'l moviment de les causes nacionals a l'Albania, a Alsacia-Lorena, a Catalunya, a Finlandia, a les Illes Gregues, a la Macedonia, a Polonia, a la Serbo-Croacia. Es una llàstima, y representa una mutilació del tema d'estudi. Privada la ressenya dels aconteixements de la seva relació ab els problemes de la Cultura, molts d'aquests moviments fan al lector l'efecte de jochs d'infants. Tal es el càs, ben sensible pera nosaltres, de l'assaig que, sobre la qüestió catalana, ha escrit M. Angel Marvaud. Aquest resúm, generalment exacte en sos detalls (1), donarà, n'estich segur, a qui desconegui'l tema la impressió següent: que tota la obra catalanista, desde sos comensos a la meitat del sigle XIX ha restat fins avuy totalment inútil. Parlantse no més, com fà l'autor, d'assamblees y comissions, de projectes fracassats y de desoits memorials d'agravis, ¿qui endevinaría l'èxit magnífich del nostre esforç,—qui sospitaría, per exemple, el camí recorregut, desde fà un quart de sigle,—quan l'Yxart opinava que s'havía d'escriure en català la poesía, però la prosa, no—fins el 1911—en que tota la producció matemàtica que s'hagi fet a Catalunya ha aparegut escrita en llengua catalana?...—May podrà donar idea del moviment català, oh, M. Marvaud!, un estudi, per sociològich que sía, ahont no hi surti el nom de Mossen Cinto,—Com may donaría idea de la historia política de la unitat italiana un altre estudi ahont no hi sortís el nom del Dant.

Un nou inconvenient d'aquesta decapitació del tema, es que, suprimint el factor espiritual, una valoració tan mateix vé a establirse, però aquesta no deriva llavores de la veritable natura dels moviments examinats, sinó del caprici de l'autor y de sa actitut de major o menor simpatía. Essent els autors varis, els uns natius del poble de que's tracta, els altres no, per força ha d'establirse entre sos resums un contrast, que rès té que veure ab la justicia pura. Aixís, en la obra de que tractem, la lírica fervor ab què M. Yann-Morvran Goblet hi pledeja l'autonomía de Irlanda, l'amorosa solicitut jurídica de M. René Henry pels furs de la constitució finlandesa y el goig mal dissimulat de M. Lichtenberger per la resistencia de l'Alsacia contra la germanisació venen a oposarse massa clarament a la hostilitat sorda ab que M. Marvaud examina la qüestió catalana, a la insensibilitat ab que M. H. Vimard narra els infortunis de Polonia. El prejudici de prescindir de l'esperit y de la cultura, se destaquen, altrament, ab molta cruesa, en l'assaig de M. Vimard. «A la Universitat de Cracovia,—escriu menyspreuadament,—

s'hi va a somiar en el temps en que la Polonia era gran...»—A res més? El Glosador té, no obstant, a mà, proves de lo contrari, proves d'una alta activitat científica, de que tal volta el conferenciant de París no ha entès el sentit ni la importancia.

Una objecció encara, pera terminar—(y tinguis present que es un galòfil qui la fa).—Crech, però, que no escauen a un recull com «Les Aspiracions Autonomistes a Europa» certes filtracions de chauvinisme inoportú que s'hi manifesten. Se tractava de fer una informació sobre varies causes nacionals; no, aquí, sobre la causa francesa: sembla que això s'hagi oblidat un poch. La qüestió de l'Alsacia-Lorena, per exemple, per ventilarse dins un Estat federatiu, acàs no té la gravetat que presenten les demés qüestions... En altra part del llibre, en el pròleg, llegim aquestes paraules de M. Seignobos: «El Govern francès may ha intentat enutjar les petites nacions unides dins la unitat francesa: may ha prohibit a Baschs, a Bretons, y Flamands, a Corses, parlar la seva llengua maternal...»—Y a les gents de Provença? En el número del 1 de novembre del «Mercure de France» diu, en una lletra, Frederich Mistral: «Si un día m'expatrien o'm fan sofrir per la Causa no té n'extranyis. Els enemichs de la nostra Raça hi posen tots els medis. Tu has llegit mon discurs ahont reclamo el respecte pera la nostra llengua... Han propalat que jo demanava la supressió del francès, y això m'ha valgut una nova pluja d'imprecacions... Perque, no cal amagarho, el plan dels d'allí dalt es destruir la nostra llengua per medi de la escola primaria y després xafarnos el cervell sota la sabata de París...» Tampoch havem oblidat les coses que's digueren en els brindis d'un banquet rescent que tingueren els catalans francesos a París...—Vetaquí, donchs, algunes protestes, que semblen contradir la visió octaviana de M. Seignobos. Si aitals protestes tenen rahó o no la tenen, davant l'Esperit, es un problema diferent: mes pera tractarlo caldría fer lo que en el nou volum de la Biblioteca de Ciencies Socials no s'ha fet: valorar els moviments autonomistes desde'l punt de vista de la Cultura.

En fi, tal com el llibre es, y ab tots sos defectes, la publicació del mateix representa un moment ben significatiu. Importa en gran manera als catalans y a tots els que pel catalanisme s'interessen adquirirlo, conèixer les noticies que dona y tenir presents ses lliçons, implícites sovint. Per això d'aquestes noticies, d'aquestes lliçons, n'extraurem algunes, en gloses successives.

XENIUS.

---

(1) No sempre. En la pàgina 103, per exemple, s'insinúa que'l moviment catalanista perdé intensitat en 1906, gracies al benestar econòmich portat per un aranzel. Y justament aquell any va ser el de la Solidaritat—y alhora, si no estich equivocat, el d'una forta crisis d'industria... Altres consideracions, en aquest treball, semblen mancar singularment de serietat científica. Llegim, en la pàgina 82: «Ibers, Celtes, Fenicis, Grechs, Cartaginesos, Romans, Suevis, Vandals, Visigots, Alarbs, etc., prengueren possessió d'aquestes terres ahont els atreya, tal vegada, la llegenda homèrica dels Camps Elisseus». Aquests fenicis, aquests gòts atrets per una llegenda homèrica «nous font rêver...»

"Jove Catalunya,,

Visita a l'Institut d'Estudis Catalans

Era el passat diumenge, a les onze del matí, que una comissió de la Junta directiva de la «Jove Catalunya», en la que hi figuraven els senyors Girbal Jaume, Panadés, Fonolleda, Bonet, Millet y altres acompanyats de bon nombre de socis, feyen una visita al gloriós Institut d'Estudis Catalans.

Foren rebuts pel senyor Vidal Tarragó, que amablement anava donant detalls als visitants de l'importancia de tot quant enclou la gloriosa institució; seguiren tot l'edifici començant per la sala de la Secció de Filología, la gran Biblioteca Nacional ab el considerable nombre de volums que ja la formen, la Secció de Ciencies, la Secció d'Arqueología y Historia ahont admiraren els volums que formaren les llibreríes de mossen Cinto Verdaguer y en Marian Aguiló, tota la colecció dels originals de les obres de mossen Cinto, cedits al Institut per don Pere Grau Maristany, l'exemplar raro, manuscrit de poesía provençal del sigle XIV, adquisició feta per l'Institut ab les 20,000 pessetes recullides entre deu amants de nostra literatura.

Admiraren també tota una serie d'incunables, les dependencies del Institut ab sa perfecta organització, el grandiós aplech de revistes mondials ab les que l'Institut té establert cambi, posantse axís en contacte ab l'Europa culta, fotografíes de monuments històrichs, etc.

Més de la una era quan la «Jove Catalunya» sortía del Institut, remerciant al senyor Vidal Tarragó l'amabilitat ab que'ls rebé y les explicacions ab que'ls ilustrava sobre organització y importancia de tot quant enclou l'Institut.

Y sortiren també els visitants joyosos y enorgullits d'ésser ciutadans d'un poble que compta ab tan gloriosa institució, individuas d'una colectivitat política ahont hi figuren els homes als qui cab l'alt honor d'haver fet tan magna obra.

◆

LICEU

Està vist que cap obra posada al Liceu en la present temporada pot durse'n en absolut l'aprovació del públich. En la primera audició d'«Ernani» que anit se donà, si bé hi hagué moments lluits, no arribaren de bon troç a balansejar els que l'auditori classificà de fluixos. Y es que la direcció en molta part no arriba a classificar els seus artistes pera les obres que serveixen.

L'«Ernani» devía cantarlo en Famadas, y tot de sobte se n'encarregà el tenor senyor Colazza, qui si va bé pera un «Otello», ja no es igual tractantse d'un «Ernani», y tot fent favor a la Empresa trayentla d'apuros momentanis, allavors ne creà un més el cantant, que es el propi.

L'«Ernani» d'anit, ni per part den Colazza, ni den Sesona, y malgrat l'esfors de la senyora Agostinelli, fou acceptable, ja que fins en els chors, ab obra tan suada, se vegeren deficiencies. Notem còm vertiginosament l'Empresa va gastant el seu repertori perque en la forma que presenta les obres, cap pot resistir ab decencia les audicions reglamentaries.

A l'«Ernani» el salvà en Stracciari; per desditxa estava també indisposat, no donant tot lo que era d'esperar en els primers actes; mes, arribant el tercer, feu la pau dient la romança ab aplom y ben filada, arrencant una ovació que li feu repetir, axís com el concertant últim, aclamat xardorosament ab justicia pel brahó ab que l'acabà. Realment aquest acte valgué tota la obra y en Stracciari feu bé en reservarse'l. No volem acabar sense endressarli una felicitació per la indumentaria que lluí en aquesta obra; estàvem avesats a vèureli especial cura en el trajo, però ab la riquesa d'anit may; sols es trist pel contrast que ofereixen els demés artistes.—U.

Teatres

CATALA

GRAN TEATRE ESPANYOL. — Aquesta nit tindrà lloch, en aquest teatre, l'estrena de la comedia dramàtica en tres actes, «La Sagrada Familia», del celebrat comediograf Avelí Artís. El repartiment es axís:

«Don Antón» (el pare), Piera; «Donya Cristina» (la mare), Fremont; «L'Anconet» (fill 1.er), Pubill; «En Modest» (fill segón), Capdevila; «L'Eudalt» (fill 3.er), Tor; «L'Arcadi (fill 4.art), Baduell; «L'Ignasi» (fill 5.at), Galcerán; «La Cristineta» (fill 6.è), Baró, E.; «En Joseph María» (fill 7.è), Cervera; «En Silveri» (fill 8.è), Casanovas; «En Frederich» (fill 9.è), Guixer; «La Flora» (fill 10.è), Mestres, R.; «L'Eugeni» (fill 11.è); «En Rafel» (fill 12.è), Deril; «En Pasqual» (fill 13.è), Puig; «Don Llorens», Daroqui; «El doctor Angueras», Viñas; «En Melcior», Bardém; «L'Adela», Persiva; «La Filomena, A.; «Cassador primer», Goula; «Cassador segón», Aymerich; «En Bacó», Sirvent; «La Teresa», Huguet.

Pera aquesta comedia ha pintat dues decoracions el jove escenògraf J. Rocarol, haventse encarregat dels mobles y accessoris la casa Reig.

◆

Govern civil

Un turch enganyat

Ahir dos desconeguts varen timar a Antoni Jordi Curè, de 33 anys, casat, mil pessetes que portava, pel procediment de l'herencia.

Segons el «parte» de la policía, el Curé es turch.

De Sanitat

D'acort ab el dictamen de la comissió provincial el senyor governador ha dictat providencia desestimant el recurs interposat per don Joan Farré contra providencia de l'alcaldía de Berga manant clausurar una casa de lenocini confirmant les abans dites providencies y manant desallotjar l'abans dita casa per haver desobeit les citades ordres.

També, y d'acort ab el dictamen de la Comissió Provincial s'ha confirmat una providencia de l'alcaldía de Capellades prohibint als venedors de llet conduir més de 5 cabres.

Ha sigut nomenat Inspector de vins de la Unió de Vinyaters de Catalunya don Joan Sala Ferrer, vehí de Manresa.

Per l'Inspecció Provincial de Sanitat se segueixen circulant les ordres pera que en totes les fàbriques se practiqui la vacunació o revacunació de dependents y obrers.

Lo de les cases barates

Al Govern civil y baix la presidencia del senyor Sánchez Anido, s'ha constituit la Junta de cases barates.

Visites

Han estat a visitar al governador el capità de seguretat senyor Pérez y el diputat a Corts don Joan Godó.

El petit dret

Pera parlarli d'algunes irregularitats que's cometen ab el pagament del petit dret, ha estat a visitar al senyor Sánchez Anido un representant de la societat de Madrid, junt ab el delegat que té la mateixa a Barcelona.

El governador ha promès fer lo que's pugui dins de la lley, pera cumplimentarles.

Les portes dels cines

Una comissió d'empresaris de cines ha estat al Govern civil pera parlarli d'algunes disposicions dictades per la Junta d'espectacles, y es precisament de la que's refereix a les portes dels cines.

Sembla que desitgen poder conservar les portes de ferro o no posarne d'altres, a lo que el senyor Sánchez Anido els ha dit que fessin la petició per escrit, al objecte d'enviarla als arquitectes.

Y lo que aquests resolguin—ha dit el governador—serà'l criteri que seguirà la Junta d'espectacles.

Diputació

Borsa del Treball

11 de desembre

Ofertes

3,811, meritori avençat de 16 a 19 anys; 3,805, senyora pera companyía interna, de 40 a 45 anys; 3,804, mitg moço pera taller de modes, de 17 a 19 anys; 3,806, corredor y cobros, sou y comissió, de 20 a 40 anys; 3,807-08, corredor de vins de taula pera visitar a particulars; 3,809-10, aprenents de mercería; 3,812-15, corredors a comissió; 3,816, peó de 16 a 20 anys.

Baixes

3,109, corredor; 3,614, meritori; 3,266, dependent.

—Han estat a visitar al senyor Prat de la Riba els senyors Martí Codolà y Noguera, de la Casa de la Caritat; l'artista escenògraf don Salvador Alarmà y el senyor Vidal y Ribas. Aquest darrer ha solicitat una subvenció pel Sanatori pera tuberculosos instalat a càn Viver, de Terrassa.

—Demà, divendres, a la tarda, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre visitarà la Borsa del Treball, a la Diputació provincial.

Els socis que vulguin assistir a l'acte, se reuniràn en el local de l'Institut, a dos quarts de quatre.

Al mateix temps, visitarà les obres de restauració de l'antich Palau de la Generalitat de Catalunya y la biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans.

—Aquest matí s'ha reunit la Comissió Mixta de reclutament, baix la presidencia del senyor Prat de la Riba, despatxantse varies incidencies de tràmit y nomenantse metge civil d'observació al doctor Parques.

Es molt convenient que sigui dita circular llegida detingudament per tots aquells a qui afecta, perque constitueix un document veritablement interessant pera ells.

— Ha estat a visitar al senyor Prat de la Riba, el devà del Colegi d'Advocats, don Guillem María de Brocà.

—Ha estat a la Diputació una comissió, composta del rector, alcalde y alguns regidors de Monjos y Santa Marguerida, acompanyada dels diputats senyors Ràfols y Amiguet, pera solicitar una subvenció ab destí al projectat pont pera dita població, sobre'l riu Foix.

—La comissió del monument a mossen Jascinto Verdaguer ha dirigit un ofici a tots els ajuntaments de Catalunya demanant que contribueixin a la suscripció.

—La Comissió provincial ha despatxat els assumptes següents:

Instancia de don Joseph Montaner y altres regidors de l'Ajuntament de Cubelles en queixa de la conducta de l'alcaldía de dita població.

Comptes de la presó del partit de Arenys de Mar, de Igualada, de Sabadell y de Vilafranca del Penadès, corresponents a l'any 1911.

Nomenament de metge civil propietari y suplent de la Comissió mixta de reclutament pera l'any 1913.

Secció de Hisenda.—Publicació dels comptes generals de la provincia corresponents a l'any 1908.

Incidencia en l'expedient relatiu al recurs interposat per varis vehins de Sabadell contra'l repartiment vehinal de Sant Quirse de Terrassa, pera l'any 1911.

Informe sobre'l recurs d'alçada interposat per la rahó social «Hijos de Francisco Vilas», contra un acort de l'Ajuntament de Barcelona relatiu a la exacció de l'arbitri sobre inspecció de generadors y motors, corresponent a l'any 1910.

Reclamació d'antecedents pera que la Diputació pugui resoldre'ls recursos de agravi deduits per don Joseph Bages Tarrida y don Magí Sogas Figueras contra les quotes que se'ls senyala en el repartiment d'arbitris extraordinaris de Pontons pera'l corrent any.

Reclamació pera poder resoldre'ls recursos d'agravi interposats per don Miquel Ribot y altres contra les quotes que tenen senyalades en el repartiment d'arbitris extraordinaris de Castellbisbal pera l'actual any.

—Cridem l'atenció de tots els interessats en l'allistament del pròxim reemplaç de 1913, sobre la circular de la Comissió Mixta de Reclutament d'aquesta provincia que's publica en el «Boletín Oficial» d'ahir.

Se recorda per medi de la mateixa els principals preceptes que respecte de l'allistament se contenen en la lley de «Servey Militar Obligatori», axís com les penes en que incorren els que deixen de ser allistats oportunament, y se dirigeixen algunes instruccions als ajuntaments y seccions de quintes respecte de la materia.

— Durant el vinent mes s'han rebut a la Biblioteca del Museu Social, 50 obres la major part d'elles de gran interès.

— El vinent dimers se celebraràn funerals en commemoració del cap d'any de la mort del pare de don Pius Valls.

— Ha estat a visitar al senyor Prat de la Riba, l'ex-degà del Colegi d'Advicats, don Guillém María de Brocà.

— Ha sigut nomenat en ascens, quefe de secció major de Secretaría, don Enrich Moragas Barret.

◆

Municipi

Un día d'aquests serà colocada a l'Assil del Parch la gran cuina económica central, adquirida per la comissió d'Assils.

La comissió ha encarregat per 3.200 pessetes un monta-càrregues a una de les millors cases constructores.

Ahir, algunes centes persones feyen cúa a la plaça de Sant Jaume pera ser vacunades al dispensari.

El fret era viu y l'espera, molesta. El senyor Vallès y Pujals proposà al alcalde que l'operació se fés a la Sala de Cent, y el senyor Sostres hi accedí desseguida. Axís aquella bona gent pogué estar a cubert.

A fi de prevenir els abusos que segons rumor públich, havíen comès altres anys els empleats subalterns do fontanería, demanant estrenes als propietaris, l'alcalde ha ordenat que se circulin ordres terminants a dit personal, prohibint en absolut que demanin ni rebin estrenes de cap mena. La Secció d'aigües de la Oficina d'Urbanisació y Obres queda encarregada d'atendre ab tota urgencia les reclamacions dels propietaris, especialment les que directa o indirectament se refereixen an aquest assumpte.

En la sessió de la comissió de Governació alguns humoristes van retraure lo referent a la colocació del retrat del aragonès Miquel Servet en la Galería de Catalans Ilustres.

El senyor Juncal pronuncià un discurs de dúes hores pera convèncer als demés de que en Servet era català. Els oyents (els qui no s'adormiren), no sortiren convensuts, sinó marejats.

L'assumpte quedà pendent.

Una comissió de la Escola provincial de Belles Arts ha solicitat del alcalde l'abonament de la consignació fixada pera ampliar la classe de Colorit del Parch.

El tinent alcalde del Districte VI senyor Esteva Marata diu que no es cert que hi hagi verola en dit districte, com digueren alguns corresponsals de diaris madrilenys, acostumats a fer lo possible pera perjudicar a Barcelona, com tampoch es cert que'l vehinat se resisteixi a deixarse vacunar.

Precisament es tot lo contrari: els vehins mostren tal afany en vacunarse que en sols 15 díes al dispensari del carrer de Sepúlveda han sigut vacunades 9,857 persones, y els metges no poden donar l'abast.

Els mestres de les escoles tots s'han portat molt bé sobre'l particular.

L'alcalde de Santander ha escrit al de Barcelona, que està vacant la plaça de director d'aquella banda municipal, la qual s'ha de proveir per concurs.

La comissió de Foment, en vista de la petició de la municipalitat de Fortaleza (Brasil), de reproduir la estatua del monument a Colón, estudià l'expedient de construcció y ne deduí que el monument y la estatua son propietat del Ajuntament, y per aquest autoritzar la reproducció.

Segons sembla, se dirà a la municipalitat de Fortaleza que pot reproduir la estatua, fent constar que es copia de la de Barcelona.

◆

Lo dels enginyers

Aquest matí han arribat ab l'exprès don August de Rull y el regidor don David Ferrer, de la Comissió que va anar a Madrid pera tractar del plet dels enginyers industrials. El vis-president del Cos provincial senyor Bartrina ha quedat a Madrid pera despatxar alguns assumptes de la Diputació.

A migdía el senyor de Rull ha estat a visitar al senyor Prat de la Riba pera donarli compte de les gestions realitzades.

Ha dit que havíen visitat als senyors Villanueva y comte de Romanones, y que del resultat d'aquestes entrevistes n'havíen tret una bona impressió.

Diu que hi hà dúes disposicions preparades encaminades a la solució del plet y que tan aviat com se tanquin les Corts ocuparà aquest problema la atenció del primer Consell de ministres que se celebri.

Religioses

Catedral Basílica. — Capella de Santa Llucia. — Demà, dia 13, festivitat de Santa Llucia, se celebraràn misses desde les cinch fins a les deu en son propi altar, essent la de dos quarts de vuit cantada pels senyors capitulars, continuant les misses desde dos quarts de onze fins a les dotze, a l'altar de la Puríssima.

A la tarda, a les cinch, se cantarà el Rosari, finalisant ab el cant dels goigs.

Lo d'Orient

SITUACIO GENERAL

Segueix preocupant la incògnita austriaca. L'imperi ha gastat centenars de milions pera armarse fins a les dents: té 100,000 homes concentrats a Semlin y la flota immobilisada a Santa Pola. ¿Quant temps podrà soportar això? ¿No acabarà per trobar la situació pesada y adoptar la resolució que fa setmanes sembla que dubta en adoptar?

Y no es precisament la qüestió del Adriàtich lo que tan profondament molesta a l'Austria, sinó el triomf dels Estats balkànichs, y particularment de Serbia perque representa pera Austria, tutora y curadora dels Estats, un fracàs moral y una amenaça pera'l pervindre.

L'Austria vol la revenja y vol fer compendre als aliats que encara es prou poderosa pera imposarlos la seva tutela. Ocasions, no n'hi mancaràn. Lo dels cònsuls, la constitució de l'Albania, lo del Adriàtich, son episodis que, si hi hà voluntat decidida de moure brega, serviràn de detonador pera que esclati el cartutxo. ¿Tindràn els aliats habilitat y prudencia pera que'l foch de la metxa no arribi al detonador?

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Els plenipotenciaris servis

París, 11, 10'30 nit.—M. Poincaré ha rebut aquesta tarda als plenipotenciaris de Serbia que van a Londres a pendre part en les negociacions de pau.

La entrevista ha durat una hora.

A la Cambra dels Comuns

París, 11, 11'35 nit.—Londres.—A la Cambra dels Comuns, sir Edward Grey ha donat compte de que's celebrarà a Londres la reunió d'embaixadors, axís que aquests hagin rebut instruccions dels respectius Governs, probablement la setmana entrant.

La reunió d'embaixadors no tindrà cap caràcter oficial. El seu objecte es facilitar un cambi d'impresions, particularment sobre'ls punts susceptibles de afectar directament als interessos de qualsevol de les grans potencies.

Diu Mr. Grey que no pot parlar més llargament sobre la situació europea. Sols pot dir que les relacions entre les potencies son amigables y la situació diplomàtica es propia. Únicament es de témer que incidents desgraciats, imprevistos, portin cambis desfavorables.

La decisió de les potencies d'aproximarse pera discutir, demostra que cap d'elles creu que l'acort sigui impossible.

Quan hagin començat les converses les potencies se trobaràn en contacte més estret y hi haurà menys perill de veure suscitarse dificultats imprevistes.

Desitja Mr. Grey que les converses comencin lo més aviat possible.

Afegeix que farà davant de la Cambra dels Comuns declaracions sobre la qüestió dels Balkans axís que la situació s'haqi concretat suficientment.

L'actitut d'Austria

París, 12, 8'30 matí.—Tots els diaris se pregunten què es lo que vol l'Austria-Hongría.

No amaguen les inquietuts que produeixen l'armament y la movilisació d'Austria, que no responen—diuen—a cap necessitat actual.

En Venizelos

París, 12, 8'45 matí.—Anit va arribar a París el ministre grech senyor Venizelos.

Esmorzar

París, 12, 1'10 tarda.—M. Poincaré ha ofert avuy un esmorzar en honor dels personatges extrangers que's troben a París, de pas pera Londres, ahont tenen d'assistir a la conferencia de la pau.

◆

Necrología

A la primaveral edat de 21 anys ha passat a millor vida, després d'haver rebut els aussilis espirituals, la distingida y virtuosa senyoreta donya Isabel Coll y Camp.

La seva mort ha omplert de dol als seus pares, germans y demés familia, de tots els quals era sumament apreciada, car, ademés dels afectes naturals de parentiu, sentíen per ella aquell amor que es produit per les virtuts, de les quals era veritable espill la finada.

Servéixils de consol la pensar que Deu les haurà premiades ab la gloria eterna.

Rebin tots el testimoni del nostre condol. A. C. S.

Ha mort en aquesta ciutat el senyor Pérez Dalmau, sub-inspector de Sanitat. A. C. C.

Era persona molt coneguda y estimada y en el desempenyo del seu càrrech s'havía conquistat generals simpatíes.

Ha mort, confortat ab els aussilis espirituals, l'ilustrat advocat don Emili Cros y Isaac.

La mort de tan apreciable ciutadà haurà sigut sense dubte molt sentida, no solament pels seus companys de professió, sinó també per les moltes amistats que s'havía guanyat en aquesta capital per la seva ilustració, honradesa y caràcter afable.

Deu el tinga al cel y concedeixi a la seva esposa, fill, filla política, germanes y demés parents un bon consol en la seva pena, en la qual els acompanyem, desitjantlos cristiana resignació pera soportarla ab paciencia.

A la edat de 46 anys ha mort en aquesta ciutat don Alfons Jordana y Llagarriga, deixant en la major aflicció a la seva mare, germans y demés parents, y essent també la seva mort molt sentida per les nombroses relacions y coneixences que'l difunt tenía en aquesta ciutat, de les quals era molt apreciat pel seu caràcter franch y bondadós y demés dots personals que'l distingíen.

Rebi l'apreciable familia del finat el testimoni del nostre pèsam més sentit, en tant que preguem a Deu que aculli la seva ànima en la patria dels justos.

Ha mort cristianament en aquesta ciutat don Enrich Dinmaró y Grané, distingit publicista, que havía format part de les redaccions de diferents diaris d'aquesta capital. A. C. S.

A l'extranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

DE FRANÇA

La conquesta del aire

París, 11, 8'15 nit. — Tunis. — L'aviador Garros s'ha enlairat fins a 5.801 metres, batent tots els recorts d'altura.

D'ANGLATERRA

L'Home Rule

París, 12, 10'12 matí. — Londres. — A la Cambra dels Comuns ha acabat la discusió del Bill del Home Rule, essent aprovats els sis darrers articles per l'operació dita de la guillotina.

D'ALEMANYA

Defunció

París, 12, 10'45 matí. — Berlin. — A les 4'50 del matí ha mort el princep regent Lluís Leopold de Baviera.

DE RUMANÍA

L'amistat ab Rusia

París, 12, 11'30 matí. — Bucarest. — El gran duch Nicolau de Russia ha entregat al Rey de Rumanía el bastó de feld-mariscal de l'exèrcit rús y una carta autògrafa del Tzar.

Ab tal motiu ha pronunciat un discurs recordant el gloriós passat que ha segellat la fraternitat entre'ls exèrcits de abdós paisos.

El Rey de Rumanía ha ofert un banquet en honor del gran duch Nicolau, cambiantse corals brindis en els que han afirmat la amistat que uneix a Russia y Rumanía.

DE SUIÇA

Nou president

París, 12, 2'16 tarda. — Berna. — Ha sigut elegit president de la Confederació Helvètica el radical M. Muller.

NOTICIES

DE BARCELONA

Dinámica atmosfèrica

El temps pera demà a l'Europa central y meridional.

Ahir va ploure a Galicia, conca del Duero, costes franceses de l'Atlàntich, nort de França y canal de la Manxa, ab nevades a Irlanda, Laponia y planures de la Russia meridional.

Avuy arriba a les costes d'Escocia una forta borrasca que pertorbarà tota l'Europa occidental fins a la conca del Duero, ahont el cel ja es plujós.

Demà quedarà en plè desenrotllo la tempesta anglesa fins al mar del nort y arribant les plujades al nort d'Espanya. La mar continuarà sent grossa desde'l canal de la Manxa fins a Portugal, essent arborada a les de Galicia y gran part del Cantàbrich.

Les nuvolades arribaràn a Aragó y Catalunya, però sense cap valor pera la pluja desitjada, encara que caigui alguna ruixada.

D. PUIG.

Paraigües Cardús Portaferrissa, 10.

Els moços d'Esquadra de Sallent han detingut a un vehí de Castellnou y Bàges per haver furtat una rella.

Els de Gironella han enviat al jutjat la denuncia d'un particular de que un vehí de Puigreig se li havía endut 12 càrregues de carbó y's negava a pagarles.

— Immens y variat assortit d'estufes dels millors sistemes pera carbó, llenya y gas. PRECKLER. Ronda de la Universitat, 14.

Durant la nit, algun o alguns malfactors han recorregut els jardins de varies cases d'Horta, que estàn per llogar, y s'han endut les canonades de gas que han pogut arrencar.

— Llegeixis a quarta plana anunci: PROXIM A AGOTARSE.

En el Centre Catòlich Obrer de Sant Vicens de Paul, el Dr. don Francisco de S. Fernando, graduat per les Universitats de París, Berlin y Friburg, com especialista en les malalties de la gola, nàs y orelles, prestarà gratuitament sos serveys en el dispensari mèdich de dit Centre, tots els dimecres y divendres, de 6 a 7 de la tarda.

—QUARTOS DE BANY última novetat. Preus baratíssims. Casa Sangrà.

La Societat «Espero Kataluna» organitza un banquet intim pera solemnisar el sèptim aniversari de la seva fundació inaugurant ab el mateix acte els seus nous locals.

An els socis que desitgin inscriures se'ls prega passin pel nou local, Diputació, 280, baixos, de 7 a 9 de la vetlla, pera informarlos degudament.

— La elecció d'un reconstituyent que refassi nostres forces després d'una malaltía, es problema difícil. Si's demana consell al metge es segur que no ha recomanat més que la «Carn Líquida» del Dr. Valdés García, que es el tònich més eficaç y més ràpit.

La Academia de Bones Lletres celebrarà sessió ordinaria demà, divendres, en la que'l senyor Pella y Forgas farà algunes consideracions sobre unes lletres inèdites del famós canonge en Pau Claris y l'acadèmich corresponent mossen Antoni Vila, prebere, llegirà un treball històrich titulat: «El senyoriu feudal de Castellgalí; contribució al estudi del feudalisme a Catalunya.»

—Anís Sant Geroni «Montserrat», Gran licor, higiènich y aromàtich.

El diumenge, don Pere Roselló, secretari del Comitè provincial dels «Boy-scouts», donà una conferencia sobre «L'objecte, organisació y influencia educativa del «Boy-scout».

— «Eau de Gioconda», lo millor pera la bellesa. Frasch de prova, 3 pessetes.

El distingit periodista cubà don Carles Martí, representant de l'Associació de Dependents del Comerç de l'Havana, donarà dissapte vinent, día 14, en el saló d'actes del Centre Autonomista de Dependents, Comtal, 35, una interessant conferencia sobre'l tema: «Desenrotllo y avensos de les colonies catalanes a Cuba. Catalans que més s'han distingit en la darrera centuria. El present dels catalans que resideixen en aquella illa.»

— Lavabos, Waters, Banyeres. Models nous. — Preus reduits. Jaume Sauret, 7, Pelayo, 7

Una Comissió de l'Associació de Propietaris de la barriada de la Salud, Horta y Mont Carmel, visitaren el dilluns passat a la Comissió de Foment al objecte de pregarlos que consignessin la quantitat necessaria en el presupost extraordinari pera la continuació de la carretera de Mont Carmel desde'l troç actualment construit fins l'antich límit jurisdiccional de Barcelona y Horta. Dita Comissió sortí molt ben impresionada y espera serà aviat un fet tan important millora que unirà les populoses barriades de Gracia y Horta.

Estufes, calorifers, braserets, Ferrer y Patau. P.º Reyal, 3.

La Societat «Kataluna Ligo de Katolikaj Esperantistoj» organitza una excursió pera visitar, el prop-vinent diumenge, els grupus de Barbarà del Vallès y Sabadell. A Barbarà s'hi celebrarà un solemne ofici dedicat a la Patrona dels Esperantistes catòlichs, la Verge de la Esperança, y a Sabadell un banquet y una vetllada a «L'Academia Catòlica». Pera inscripcions a casa del senyor Rosals, Portaferrissa, 30, llibrería, fins el día 13 al vespre.

—El millor Cafè La Estrella, Carme, 1.

A la Secretaría del Bisbat s'ha rebut un edicte, convocant a concurs general pera la provisió de curats vacants a la diòcesis de Ciudad-Real, en el terme de 50 díes, que fineixen el 25 del propvinent janer.

— **Pastilles Laxants Prats.** **Purgant eficaç. Cura restrenyiment.**

Se'ns prega cridém l'atenció del senyor governador civil sobre l'anomalía que existeix ab algúns cines que funcionen sense la deguda autorisació de la Junta d'Espectacles, de sa digna pre-
sidencia. En aquest cas se troba'l c
«Unió», de la plaça-mercat d'Horta, q
estant en obres encara, y sense haver d
taminat el senyor arquitecte provinc
nomenat pera la corresponent visita,
donant funcions els dissaptes y diume
ab gran perill pera l'excessiu públi
que concorre a les mateixes. El di
menge darrer no varen parar de vendr
entrades, y com que les funcions er
continues y el públich en sa major p
compost de noys, no's movien del s
seyent, hi havía més gent a peu dret a
passadissos que sentada, abús quo d
haver de corregir l'autoritat governati
o el seu delegat en aquell districte,
no volem lamentar desgracies com
rescents de Villarreal y Bilbao. Uneix
a n'això les pèssimes condicions del
cal, que té varies portes incomunicad
y sense sortida a cap carrer, y la úni
que està oberta continuament s'obre p
dins del local, lo que és contra la lley,
té una amplada d'una mica més d'
metre. No duptem que'l senyor Sánch
Anido atendrà el nostre prech, ja q
son dignes d'aplaudiment les mides p
visores que ve dictant desde que va
carregarse del manament d'aquesta p
vincia.

— La decoloració dels llabis y ge
ves, de la cara y de la pell, en
cloro-anemia, desapareix ab el Din
mògeno Sáiz de Carlos, que es tònic
reconstituyent.

Avuy, dijous, dia 12, a dos quarts
deu de la nit, el doctor don Diego Ru
donarà en l'Ateneu Barcelonès una co
conferencia pública, segona de la seri
«Sobre un punto difícil de la psicolog
de Mosén Jacinto Verdaguer».

—Exposició de flors, jardineres y flore
novetat. J. Llorens, Rambla Flors, 30

El doctor don Lluís Verderau, con
tinuarà al Ateneu Enciclopèdich Popoula
Carme, 30, avuy, dijous, a dos quar
de deu de la nit, el curset sobre a
cidents de Treball (Medecina legal, pr
filaxis y primers aussilis).

En dit Ateneu s'ha inaugurat una cla
se de Lectura artística que's continuar
tots els dimars y dissaptes, de deu a o
ze de la nit, a càrrech del senyor Par
de la Lectura Catalana. El seu objec
primordial es, además de popularisar l
lectura perfecta, sentar la base pera co
tituir en dit Ateneu un «Esbart de Ra
sodes» (compost d'homes, senyoretes
noys), que organisarà conferencies y ve
llades literaries ab lectura de les comp
sicions catalanes més selectes. Tots e
que desitgin assistir a la expressada cla
se, poden inscriures a la Secretar
del Ateneu.

La Societat Barcelonina d'Amichs d
la Instrucció, en la sessió celebrad
dia 7 del corrent, acordà aplassar l
renovació de càrrechs reglamentaris d
la Junta Directiva, pera la sessió extr
ordinaria que's celebrarà el vinent di
sapte, día 14, a dos quarts de deu d
vespre, en el Foment del Treball Na
cional.

Acte seguit continuà la interessant di
cusió en sessió pública, sobre'l tema: «L
Pedagogia davant la Herencia», en
que'l doctor Bravo disertà.

Donada la importancia del debat co
sumiràn torn en les sessions venidere
els doctors Vila y Nadal, Amat y d
Benavent.

—Turró de crema. Ferrer y Gili, St. Pau, 15

OBSERVATORI DE MONTSERRAT
— Estació del Monastir (740 m. sobre
nivell del mar). — Desembre, 11, a l
8 h. — Baròmetre ahir, 703'0; id. avuy
704'0; temperatura màxima ahir, 7'0
id mínima avuy, 1'0; mínima a l'herba
0'5; màxima sol en el buit, ahir, 35'0
calories radiació solar ahir, 2.648'0; hu
mitat relativa ahir, 78; humitat relat
va avuy, 82; evaporació, 3'5; pluja
24 hores, 0; ahir, dia molt esplèndi
cel clar, no fret.

Avuy, dijous, s'ha inaugurat en el Co
vent de Religioses de María Reparado
(Casp, 51), l'exposició de robes que, se
gons marquen els reglaments, deu ce
lebrar el «Ropero de la Sagrada Fam
lia», ab destí als obrers que socorre
La exposició estarà oberta fins al dis
sapte inclusiu desde les deu a les do
del matí y desde les quatre a les s
de la tarda. El dissapte, a dos quar
de cinch se dignarà visitarla el senyo
Bisbe de la diòcesis; y s'avisa per aque
medi a les senyores associades per s
per la premura del temps no haguess
rebut l'invitació directament.

Avuy, dijous, 12 del actual, a les no
de la nit, en el local social de la «Soc
dad Española de Maquinistas Navales
carrer de Gignàs, 35, el capità de l
Marina mercant y president honora
de la corporació oficial «El Foment
de la Marina Española», don Pere Ga
Fraginet, donarà una interessant co
ferencia «Sobre l'Institut de Previsi
Nacional, ab relació ab la gent de mar

La comissió organisadora prega a to
els que directa o indirectament pugui in
teressarloshi la fundació d'un Montepi
únich pera tot el personal de la Marin
mercant, que assisteixin a n'aquest act
important, primer de la sèrie que pens
portar a cap, pera que la opinió públic
se doni compte de que existeix una cla
se soferta, que demana una de les mé
perentories reformes que podrien al
viarla.

Procedent de Madrid ha arribat a n'a
questa capital el senyor viscomte de Ca
sablanca, hostatjantse al Hotel d'Angl
terra.

Han visitat al senyor Bisbe: la comtes
de Livia, una comissió de la Preserv
ció de la Fé, la superiora general d
les Terciaries Franciscanes, els senyo
Serra y Nadal, del «Orfeó Català»,
la superiora y alumnes del Colegi d
Sorts-muts.

DE FORA

—La Cambra Agrícola del Baix Llo
bregat, diumenge, día 22 del actual, a
dos quarts de quatre de la tarda, fara
Assamblea general al local acostuma
de Sant Joan Despí.

Se renovarà part de la Junta Direc
tiva.

VICHY-ETAT

Demànis **Sal Vichy-Etat**, pera beg
des, y **Comprimits Vichy-Etat**, en
sos envasos d'origen. Refusis tota imitació

Desafiant el temps

L'humitat regnant,
els cambis sopte
del temps, els vent
frets, son en aquest
temporada el terror
no sols de tots el
que patixen de su
ceptibilitat catarral,
sinó de molts que no
son xacrosos. Poche
son els que en aquest
temps del any se
lliuren del tribut
desagradable a S. M. el Catarro. Tenint a
mà una capseta de Pellets del Dr. Macken
zy, es sumament fàcil evitar totes aques
tes molesties. Prenent els pellets als pri
mers símptomes, el seu refredat no segui
rà endevant; en 24 hores quedarà vostè
curat, sense necessitat de perdre temps
fent llit, ni d'usar sudorífichs; a les pri
meres preses paren l'estornudeig, la desti
lació del nas, se descarrega'l cap y desapa
reix la tos. Els Pellets curen també la pro
pensió al catarro. Caixa Ptes. 1'50 en les
farmacies.

Informació parlamentaria

(PER TELEFON)

Congrés

El ministre d'HISENDA exposa les rahons que l'impulsen a presentar els seus projectes de lley, quo's divideixen en tres grupus: reforma tributaria, reforma administrativa y reforma financiera, que'l Govern està disposat a sotmetre al Parlament.

En la contribució territorial hi hà que atendre a les modificacions de la forma de repartiment del cupu y a la reforma dels serveys catastrals.

Aquests s'eleven ab una gran lentitut y la lley del senyor Echegaray no ha donat el menor resultat. En la provincia de Madrid van més de deu anys de servey y la hectaria resulta a un preu excessiu. Es precis rectificar el procediment.

En la contribució industrial se veu que'l registre fiscal ha donat bons resultats.

Manifesta que's mantenen alguns tipus.

En la contribució industrial estima que deu ferse una reforma radical, car les reclamacions que arriben al ministeri son nombroses. Per això ha pensat en fer una classificació de materies pera la percepció del tribut.

L'armonía entre'l fisch y el contribuyent es la garantía més segura pera abdues parts. Se designarà una Junta, que s'anomenarà de contribució industrial, en la que estaràn representats no sols els funcionaris d'Hisenda, sinó els diversos elements contribuyents. Se faràn unes bases pera la reforma de les tarifes, de les classificacions y dels tipus, mitjansant un plan orgànich per agrupació de materies similars. Les entitats representades seràn les Cambres de Comers y de la Industria, el Foment de la Producció Nacional de Barcelona y el Círcol Mercantil de Madrid.

Se farà una revisió sistemàtica de les tarifes, sobre tot del impost d'utilitats, establint una amplia escala dels tipus de gravamen de les societats que comprengui aixís les espanyoles com les extrangeres.

Per últim, en la part tributaria, cal considerar l'impost de consums, assumpte en el que s'han presentat nombrosíssimes reclamacions.

Hi hà necessitat d'ampliar la lley de 12 de juny de 1911, procurant als ajuntaments facilitats pera substituir els consums.

No cal pensar en suprimir els consums: lo que's suprimeix es el sistema dels fielats que's prestava a vexacions y arbitrarietats.

La lley del ilustre Canalejas necessita rectificació y millora y an això tendeix el projecte que ara's presenta.

Diu que en l'inquilinat se redueix l'import de les quotes, però s'extén; y això cal ferho mentres no's pugui apreciar com a Anglaterra l'aument del valor dels solars y terrenys pels treballs y obres que realitzin els ajuntaments.

El segon grupu el constitueixen les reformes administratives.

Se dividiràn en dos grupus y se farà l'ingrés per oposició entre joves que posseeixin els coneixements necessaris, y un altre ingrés per oficials segons. Se suprimeixen els aspirants. Aquests passaràn a ser oficials quints o iguals que'ls que ingressin per oposició.

Un altre projecte que's presenta es el relatiu a les organizacions provincials, atenent els serveys de la Hisenda pública a 191 organitzacions administratives de districte, ab funcions d'inspecció, fiscalització y estadística de tots els serveys.

La inspecció es un element indispensable, però necessita estar ben montat y a les immediates ordres del ministre. Hi haurà un inspector general y sis regionals; després vindràn els inspectors provincials. L'acció inspectora ha d'arribar a l'últim poble, y això no ho poden fer avuy els 45 delegats de Hisenda. No es possible deixar als alcaldes y als secretaris municipals que siguin els únichs administradors públichs, car tenen moltes obligacions sobre sí y no poden cumplir bé en totes.

Es, donchs, necessari ampliar l'acció del Fisch. Com no es possible arribar al ideal de colocar en cada poble un representant fiscal, se creen 191 organitzacions administratives de districte.

Comprén el tercer grupu les reformes financieres.

Se presenta un projecte pera el pago en or dels drets de Duanes y altre referent a la situació del Tresor.

Hi hà que rectificar el balans general que anyalment se presentarà a les Corts.

En el balans del Tresor resulten veritables enormitats, per la falta d'ordre, y lo que convé es que'l país pugui apreciar la marxa del Tresor d'un any al altre, fent totes les comparacions ab tota claretat y perfecte coneixement de causa. Això vindrà a ser la higiene decorosa de l'Hisenda pública.

Se presenta un projecte de lley sobre'l presupost de classes passives, mantenint integrament els drets, havers y pensions dels perceptors y el pago en la forma que actualment està en vigor.

Dels estudis estadístichs fets a Espanya resulta que'l valor total de les rendes vitalicies dels passius, sense merma de cap dret, ascendeix a 705 milions de pessetes, y el dels temporals a un milió y mitg.

Pera'ls funcionaris hi hà que aplicar el sistema del segur, fent que se'ls obri una llibreta desde'l primer día.

Pera respondre an això tenim ja a Espanya l'Institut Nacional de Previsió que té una subvenció del Estat y que per lo tant està baix el seu patronat.

L'Institut ha estudiat l'assumpte y an aquestes hores el problema està resolt, ab el sistema de prima única; de manera que pera'ls passius actuals cab optar per la capitalisació o la pensió, que podria ser la prima del segur, y pera'ls futurs el principi de la mutualitat.

Pera regular quant se refereix a passius se crea una Junta presidida pel ministre d'Hisenda y pera el primer de janer próxim se farà una revisió especial de tots els passius y per les delegacions d'hisenda se faràn rectificacions especials y tots els datos vindràn a Madrid ab l'expedient personal de cada un dels pensionistes.

Després se farà un plech de condicions pera un concurs únich entre entitats espanyoles. Hi haurà un cànon de 28 milions de pessetes durant 30 o 35 anys. La entitat arrendataria pagarà aquest any al Estat els 60 y tants milions que importen les classes passives y el pago an aquestes se farà en la forma actual.

A l'any següent la mortalitat reduirà el pago per la companyía y aixís successivament fins que potser s'arribi a no pagar rès.

Pera ultimar tot això se presentarà un projecte de lley a mitjans del any pròxim a fi de que'l nou sistema comensi a regir pera primer del any 1914.

Per últim, ve la part que's refereix al cambi internacional, buscar un projecte que dicti regles pera assegurar la estabilitat primer y el descens després, del cambi internacional; fins arribar a la nivellació.

Això hi hà que ferho aviat pera que cessi la vergonya de certs horrors que's llegeixen en la prempsa extrangera, y la que produeix el tenir d'amagar la nostra moneda apenes se traspassa la frontera.

La depreciació de la nostra moneda fa que la mercadería s'encareixería per lo menys en la cantitat que representa aquesta depreciació; el crédit, el comerç, l'explotació, tot sofreix ab la depreciació de la moneda.

Aquest fenómen l'han sofert casi totes les nacions y totes han procurat remeyarlo.

Pera lograrho han ideat la manera de implantar el patró or.

Exposa la situació dels stoks del Tresor y diu que ha volgut averiguar si'l mercat exterior podía pagar al mercat lliure.

Ha averiguat que's pot tenir confiansa en la situació.

Aludeix a les oscilacions financieres que la guerra dels Balkans ha produit a Europa, y diu que'l Govern espanyol contestà als banquers que l'Estat espanyol estava ab son stok or, pera evitar dintre de la nació aqueixes oscilacions, y en últim cas el Parlament pera pendre les mides que conduissin a igual fi.

Aquest problema oconòmich, resolt el monetari, es més fàcil resoldrel.

¿Què hi hà que fer?: procurar or.

Pera això ve el projecte de lley que'l Govern presenta ab mides generals y especials.

En les primeres està la nivellació del presupost.

La recaudació revela un aument de riquesa que permet confiar en aqueixa nivellació.

L'altra mida es l'aument del stok.

Hi hà que crear en el Banch una caixa especial que's denominarà «Fondo de Cambio y moneda», en el que hi hagi 200 milions de pessetes or, que serviràn de garantía a igual quantitat de bitllets or.

Termina dient que pera que Espanya marxi pel camí de felicitat necessita ser forta, y pera ser forta ha de ser rica, y pera ser rica ha de tenir bona administració.

(Aplaudiments de la majoría.)

El discurs del ministre ha durant dues hores y quart.

Borsa

Cambis facilitats per la Casa
J. Marsans Rof y Fills

Barcelona 12 desembre

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes			84'37 p
Ac. F-C. N. Espanya fi mes	98'50	98'40	98'45 p
Ac. F-C. Alacant fi mes	91'85	91'65	91'70 d
Ac. F-C. Orense fi mes	27'40	27'25	27'30 p
Ac. F-C. Andalusos fi mes	66'55	66'50	66'55 d

Premi del or

(Preus de compra)

Alfons	6'25	per 100
Isabel	9'25	»
Unces y mitges unces	6'25	»
Quarts d'unça	5'75	»
Octaus y 1-16 d'unça	4'25	»
Franchs	6'45	»
Lliures	26'69	per Ll.

Sessió de la tarda

BORSA

A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid y places banc. 8 d. v. 0'30 % dany	
Londres 90 dies	26'55 d.
Parisxech	27'05 p.
xech	7'10 p.

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes				
» » ctat. s. A.	86'70	86'75		
» » » s. B.	85'60			
» » » s. C.	84'90			
» » » G y H.	87'50	87'40		
Amort. 5 % fi de mes.				
» » ctat. s. A.	101'40	101'30		
» » » s. B.	101'20			
» » » s. C.	101'15			
Tít. Dte. Mu. 1903-04-05.	95'37			
Tít. Dte. Mn. 1906(4½ %)	95'25		95'15	95'35
» » » 1907(4½ %)			95'	95'35
» » » 1910—D.			94'	94'50
» » » 1912—B.			93'50	94'
» » » 1912—F.			93'50	94'
Tít. Dte. Mn. Abril 1907 Ensanxe (4½ %)	94'75			
» » » Refr.ª 1908	94'50		94'25	94'50
Tít. Dte. Mn. de Sarrià			100'	100'50
Emp. Dip. Prov. (4½ %)	103'25		103'	103'50
PortMelilla-Chafar.(6 %)			107'	107'50

Obligacions comptat

Cambi anterior		Queda Diner	Queda Paper
96'	Nort Villalba a Segovia (4 %)	95'50	96'
95'	» esp. Alm. V.ª y Tar. (4 %)	94'75	95'
94'10	» Osca a Fr.ª y altr. línies	94'50	94'75
80'50	y mines St. Joan Abad. gar. N.	80'50	81'
58'	Tar. a Barña. y Fran. (3 ¼ %)	58'15	58'25
103'	Mad. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	103'	103'25
101'	» » » s. B. (4½ %)	101'25	101'35
95'85	» » » s. C. (4 %)	95'65	95'85
94'	» » » s. D. (4 %)	94'	94'50
53'75	F-C. Reus a Roda) 3½ %	53'75	54'25
62'	Alm. Val. y Tar. no adherides		
77'	» » » adherides	77'	77'25
48'50	Med. Zam. Or. Vigo, 1880	48'50	49'
78'75	» » » » prio.-s. G-H	78'75	79'25
103'50	Mda. Các. Portugal. s. 1.ª (5 %)	103'50	104'
94'	» » » s. 2.ª (4 %)	95'	95'50
98'75	Olot a Girona—1 al 3000. (4 %)		
97'	C.ª General de Tranvíes (4 %)	97'	97'50
97'	C.ª Tranv. St. Andreu y ext.	96'50	97'
102'50	C.ª Barcelonesa d'Elect. (5 %)	102'50	103'
91'	C.ª Barcelonesa d'Elect. (4 %)	91'	91'50
94'	C.ª Trasatlántica (4 %)	94'	94'50
77'50	Canal d'Urgell—1 al 26000	77'50	78'
82'	Stat. Grl. Aigües Barña. (5 %)		
93'	(4 %)	93'	93'50
101'	C.ª Gral. Tabacos Filipines.	101'	101'50
89'50	C.ª Asfalts Asland—1 al 400.		
92'75	» » preferents	91'50	92'
104'25	Port Tarragona. Serie A. (5 %)	104'25	104'75
93'	Com. Regants Ebre. Bn. pref.	93'	93'50
103'75	Societat Catalana Alum. Gas.	103'75	104'25
98'	F. d'Obres y Constr., no hip.	98'50	99'
99'50	C.ª Cotxes y Automòvils (5 %)	99'50	100'
101'	SiemensSchuckert, Ind. Elec.	101'	101'50
100'50	Stat. Valenciana d'Elec. (5 %)	100'50	101'
91'50	Navegació y Industria (4 %)	91'50	92'
97'50	Stat. «Carbones de Berga»	97'50	98'
81'	Stat. Espanyola ferr. secund.		
100'15	«La Rama de Olivo» 1 a 1.000	100'15	100'50

Accions comptat

100'75	C.ª Penin. Telèfons, pref.	100'75	101'25
101'50	S. A. Constr. y Paviments, pr.	101'50	102'

Accions fi mes

27'25	F-C. M.ª Z.ª Orense V.ª	27'	27'05
492'	F-C. Nort d'Espanya	488'50	489'
453'50	F-C. Madrid Saragossa Alac.	453'50	454'

Borsa de Madrid

Tanca Oficial

Telegrama de les 3'37.

4 per 100 Interior comptat	84'10
4 per 100 » fi mes	84'17
4 % Interior fi pròxim	
Amortisable 5 per 100	100'30
Banch d'Espanya	454'50
Arrendataria de tabachs	299'50
Societat general Sucrera.—Obligacions	
» » » Acc. preferides	40'25
» » » Acc. ordinaries	
Franchs	107'05
Lliures	27'
Banch Espanyol Río Plata fi mes	468'75

Darrera hora

Telegrama de les 4'25.

4 per 100 Interior fi mes	84'21
4 per 100 » fi pròxim	

Borsa de Paris

Telegrama de les 3'06

4 per 100 Interior Espanyol	
4 per 100 Exterior	90'55
Accions Ferro-carril Nort d'Espanya	456'
Accions Ferro-carril d'Alacant	426'
Accions Ferro-carrils Andalusos	307'
Banch Espanyol Río Plata	437'

Cambis de la tarda

A dos quarts de sis

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes	84'18		84'17 d
Ac. F-C. N. d'Espanya fi mes	97'60		97'55 o
Ac. F-C. Alacant fi mes	90'60		90'55 p
Ac. F-C. Orense fi mes	26'70		26'90 d
Ac. F-C. Andalusos fi mes	66'		65'80 d

Cambis facilitats
pel Banch de Préstams y Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres:

Accions Ferro-carril Atchison	108'87
» » Baltimore	107'
» » Chesapeake	80'00
» » Union Pacific	161'62
» » Misouri Kansas	26'87
Trust del Acer	67'

Borsa de Londres

Londres, 12.

Consolidat anglès 2½ per 100	75'75
Uruguay 3½ per 100	72'
Renda japonesa 4 per 100	84'
Renda russa 5 per 100	102'50
Venesuela 3 per 100	60'
Colombia 3 per 100	49'50
Sant Salvador 5 per 100	98'25
Nicaragua	85'50

Les sessions d'avuy

Aquest matí el Borsí tanca: Interior 84'37 paper, Norts 98'45 paper, Alacants 91'70 diner, Andalusos 66'55 diner y Orenses 27'30 paper.

De la tanca d'ahir a les cinch an aquesta no varía l'Interior, se puja 0'05 de Norts, y se perd 0'05 de Alacants, 0'15 de Andalusos y 0'05 de Orenses.

= De Madrid, del Banch, no se'ns envía cambi.

De Borsa, després, Plates 469 y 468'25. Interior 84'32, 27 y 25.

Aquí obre l'Interior a 84'37, cau a 84'22 y hi tanca ab diner.

París envía: Exterior 91'05, 91'15, 91 y 90'50; Norts 458, 459, 458, 457 y 456; Alacants 427, 425 y 426; Andalusos 309, 308 y 307 y Plates 440 y 438.

Aquí s'obre de Norts a 98'30, se baixa a 97'75 y s'hi tanca ab diner.

De Alacants s'obre a 91'50, se fà 55, se cau a 45, se torna a 55, se baixa a 90'70 y se tanca ab diner a 90'75.

Obren a 66'50 els Andalusos, baixen a 66'10 y hi tanquen.

A 27'20 obren les Orenses, y cauen y tanquen a 27 enters.

Se cotisen de tanca: Municipis, comptat, 95'37.

Franchs y lliures: 7'10 y 27'05.

Madrid segueix enviant: Plates 468'75 Interior 84'20, comptat y fí.

= A les cinch el Borsí tanca: Interior 84'17 diner, Norts 97'55 operacions, Alacants 90'55 paper, Andalusos 65'80 diner y Orenses 26'90 diner.

De la tanca del matí an aquesta se baixa: 0'20 de Interior, 0'90 de Norts, 1'15 de Alacants, 0'75 de Andalusos y 0'40 de Orenses.

Coneixem de Madrid: franchs 7'05, lliures 27, Plates 468 y darrer de Renda 84'17.

Paris tanca: Exterior 90'60, Norts 456, Alacants 426, Andalusos 308 y Plates 437.

Es menys que ahir: 0'90 d'Exterior, 3 franchs de Norts, 2 de Alacants y 1 de Andalusos y Plates.

La paritat ab franchs a 7 demostra que estem a cambi de Norts, 0'60 sota de Alacants y 0'11 també sota de Andalusos.

Surten les Plates a 93'51.

Tanquen les rendes a París, perdent: 0'40 la Francesa, 89'72; 0'35 la Russa del 906, 102'35; 0'20 la del 909, 100'60; 0'20 la del Brasil, 83; 0'45 la Turca, 85'20, y 1'40 la Serbia, 79'50.

Perden les mines: 18 franchs Rio Tinto, 1,820; 3 Mount Elliott, 193; 8 de Beers, 514; 1 Rand-mines, 161; 14 Utah, 298, y 2 Spassky, 99.

Goldfields, ex-cupó, 80.

Perden també: 1 franch el Nacional Mexicà, 143; 7 els Fosfats, 460, y 1 l'Espanyol de Cuba, 470.

= A París el mercat està molt nerviós, segons telegrafien an en Boada, per veures avuy dubtosa la situació europea que crea el conflicte dels Balkans.

Rebley.

MÉS TELEGRAMES Y TELEFONEMES

DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La discusió del tractat

Madrid, 11, 9'15 nit.

El senyor Moret ha manifestat al president de la comissió que entén en el projecte de ratificació del tractat, senyor Burell, que demà, definitivament, en la segona part de la sessió, se dedicaràn les quatre hores a la discusió de aquest assumpte.

La comissió, a pesar d'haver presentat ahir el dictamen a la Mesa, ha tornat a reunirse aquesta tarda en el Congrés, pera continuar son estudi.

Els presupostos al Senat

La comissió de presupostos del Senat ha donat dictamen favorable al d'ingressos y al projecte de concessió d'un crèdit extraordinari pera Guerra de cinch milions.

Els carrils complementaris

Madrid, 12, 12'30 matinada.

El plet dels ferrocarrils complementaris, en el que està incluit el del Noguera-Pallaresa, segueix igual.

El senyor Sànchez Guerra no ha pogut encara recullir l'opinió del senyor Maura, y fins demà no se sabrà quina es l'actitut del partit conservador.

Notes parlamentaries

Respecte a la discusió del tractat ab Fransa sols se sab com a resúm, de quant sobre l'assumpte s'ha dit aquests díes, que demà comença sa discusió sense que ningú s'aventuri a afirmar si s'interrompra en el Congrés, si començarà en el Senat o si en aquesta mateixa Cambra no s'arribarà a la seva aprovació en qualsevol temps, cosa fàcil segons les conveniencies de la política.

Un'altra nota interessant de la tarda política es l'actitut del senyor Amado, les campanyes del qual per la escala tancada, que tant ressò tingueren en l'exèrcit, son conegudes.

Finalment, en el Congrés la lectura dels projectes y el discurs del ministre d'Hisenda ha constituit una solemnitat parlamentaria.

Al final del discurs, el senyor Navarro Reverter ha rebut moltes felicitacions de la majoría y de tots els costats de la Cambra.

Tanta labor an aquestes altures no fa als més optimistes creure que's presenti ab objecte de que arribi a aprovarse.

El mateix senyor Navarro Reverter, posantse a tò en aquesta sospita, deya: —Alguns podràn sospitar que aquest discurs y els projectes meus son quelcom aixís com el cant del «Cisne».

Ha conegut la frase, per referencies el comte de Romanones, y l'ha completada en la següent forma:—Es el cant de la alosa que anuncía l'auba d'un nou día—y afegía que no tenen rahó els que això diuen perque'ls projectes del ministre d'Hisenda se discutiràn.

El comte de Romanones ensalçava tota l'obra econòmica, però ab preferencia'l projecte de les classes passives, per entendre que porta una economía de 40 milions al presupost, y del or ha dit que podría veures després de tres anys el patró-or a Espanya.

La «Gaceta»

Madrid, 12, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Reyal Ordre nomenant delegats del ministeri d'Instrucció pública en el V Congrés Internacional pera assistencia a alienats, que se celebrarà a Moscou, a don Artur Jané Masriera y a don Nicolau Chucarro.

Disposant se realisi per administració l'adquisició del material pera la fabricació d'aire comprimit pera'l taller de màquines de l'Escola especial d'enginyers industrials.

Disposant que'ls tipus de dietos y gastos de recorregut pera l'abonament de indemnisacions al personal facultatiu de Obres públiques pera'l servey de camins vehinals siguin els mateixos que regeixen pera'l servey hidràulich en l'actualitat.

Anunciant que'ls autors d'obres presentades al concurs de premis de la Biblioteca Nacional pera'l corrent any poden passar a recullirles a la secretaría de la mateixa.

Anunciant que la societat associació Mutual y Agraria, domiciliada a Madrid, se troba en liquidació y và a ser declarada extingida.

A l'entorn d'una sentencia

Entre les opinions que avuy publica «El Liberal» hi figura la del senyor Urzaiz, que coincideix en part ab la del senyor Sánchez de Toca.

Afegeix que'l valor de la senyoreta de Totana, respectabilíssim, era un valor desconegut, y ara, després d'aquest plet, ha quedat acreditat que hi hà a Totana una senyoreta de honorabilitat acreditada, cosa que abans se desconeixía.

De Bilbao

Bilbao. — Presidida pel governador s'ha reunit la Junta d'espectacles, llegintse l'informe tècnich del resultat de les visites.

Cap local reuneix les condicions que exigeixen els decrets de 1885 y 1908.

Poden reformarse excepte l'aillament.

El governador consultarà ab el Govern sobre la conducta que deu seguirse.

A Somorrostro ha sigut detingut Nicèfor Santos, que expenía participacions falses de la lotería de Nadal.

Les vengué a 43 persones de Viscaya, del número 7.933.

També ha sigut agafada la seva dòna per igual delicte.

Els qui emigrén.

Subjecte misteriòs

Coruña. — Sortiren els vapors «Buenos Aires», «Manchester» y «Pí» recullint nombrosos emigrants ab destí a l'Argentina.

Està sent objecte de curiositat pública un subjecte que's recull en un forn de blatdemoro, prop de la basílica, entregat al misticisme.

La gent acut a escoltarlo.

S'anomena Domènech Fernandez Hernández, y's fa anomenar Domingo de Jesús.

Consell al palau. — Lo que diu en Romanones.

Madrid, 12, 2 tarda.

El Consell de ministres celebrat aquest matí a Palau no ha tingut importancia.

Segons referencies que ha donat el comte de Romanones s'ha reduit al discurs del president, exposant els assumptes polítichs de més relleu de la setmana.

Després del Consell el Rey ha firmat decrets que afecten a tres ministeris.

El quefe del Govern ha dit que estudía la manera de resoldre lo abans possible la qüestió dels ferrocarrils complementaris y, a judici seu, això motivarà que's retrassi la suspensió de les sessions de Corts.

Aquest assumpte's troba intimament relacionat ab la necessitat que hi hà de donar treball a varies regions espanyoles que passen per una crisis aguda.

La sequetat ha fet que's perdin moltes cullites y la miseria es tan gran que amenaça repetirse lo ocorregut en 1905.

Com la construcció dels ferrocarrils complementaris donaría treball a molta gent, anc que sía habilitant els díes de les vacacions de Nadal procurarà que s'aprovi el projecte de lley pendent.

No sols vol aprovar el ferrocarril del Noguera-Pallaresa, sinó també'ls que estàn compresos en el projecte.

Diu el comte de Romanones que ara, en els comensos es més fàcil aturar la miseria de la classe obrera, que esperar a posar el remey quan ja va molt avençat el mal.

Sobre'ls projectes d'Hisenda

La prempsa, en general, comenta favorablement els projectes llegits ahir pel ministre de Hisenda, si bé per sa extensió no formula observacions concretes.

El ministre d'Hisenda's mostrava avuy molt satisfet de que la Cambra escoltés silenciosa la explicació dels seus projectes, perque això demostra que aquestes qüestions van interessant molt al Parlament.

Varis banquers li han anunciat al ministre la seva visita pera fer observacions al projecte de cambi internacional, puix sembla que no'ls satisfà.

Suscripció

«El Debate» obre una suscripció pera pagar les costes del procés en que ha sigut condemnat el periodista catòlich senyor López Becerra, per atachs al senyor Canalejas.

Ademés se li regalarà una placa per haver sofert persecució de la justicia per defensar als catòlichs.

Dimissió

En vista de la carta publicada en l'«Heraldo de Madrid» per don Cristòfol de Castro, donant el seu parer en l'assumpte del procés Mussó, com a president de la Previsió Periodística, y davant del criteri oposat que tenen altres socis, anit se reuní la Junta directiva de dita societat, presentant la dimissió ab caràcter irrevocable el senyor Castro, qui s'oposa a que dita societat admeti cap socors, ni cap soci el premi Mussó.

Aparell telegràfich

S'han fet proves del nou aparell telegràfich inventat pel telegrafista espanyol senyor Balsera, la rapidesa del qual y ventatges excedeixen als aparells Hugues.

L'inventor ha sigut molt felicitat.

Un germà del Papa

Roma. — Ha visitat al ministre de Correus y Telègrafs senyor Calesson, el diputat senyor Viviani, acompanyat d'un vellet vestit modestament.

El vellet ha parlat ab certa timidesa.

—Tinch 76 anys; soch administrador de correus en el poblet de Grasse.

Com que a l'estació no hi hà dependent, jo he de fer-ho tot y molts cops he de portar a coll la saca de la correspondencia.

Als meus anys el treball es tan dur que ja no puch resistirlo.

—¿Quan guanya vostè y còm se diu? —ha preguntat el ministre, disposantse a pendre nota.

—Guanyo 80 lires al mes y'm dich Angel Sarto.

—¿Sarto?

—Si, senyor; soch germà de S. S.

Al ministre li ha caigut la ploma de la mà y gracies a que el diputat Viviani s'ha afanyat a confirmar la declaració del vellet, no ha cregut que aquest era un farsant.

Immediatament el ministre de Correus ha ordenat que'l sou de Angel Sarto s'aumenti fins a 180 lires mensuals, mentres arriba el moment de proporcionarli un lloch més còmode.

Pera Solsona

Madrid, 12, 5'15 tarda.

Ha sigut declarada oficialment constituída la Cambra Agrícola de Solsona y pel ministeri d'Hisenda s'ha resolt favorablement l'expedient d'aquell Ajuntament.

Una carretera

Degut a gestions del senyor Milà y Camps prop del ministre de Foment s'ha arribat a un acort pera la terminació de la carretera de Basella a Manresa.

Musicals

Segons noticies de bona referencia, la òpera «Acté» del nostre ilustre compositor y eminent violinista En Joan Manen, pel mes de juny vinent s'estrenarà a la gran ciutat alemanya de Leipzig.

L'Associació Musical de Barcelona ha encarregat a l'aplaudit quartet «Renaixement» la execució del programa del concert corresponent al present mes, del que formaràn part algunes obres de novetat com en els concerts anteriors, que han resultat un veritable èxit pera les obres y pera'ls executants.

Negociém Valors y Cupons
Fills de E. Mas Sardà, Rbla. Centre, 38.

ULTIMA HORA

EDICIO DEL VESPRE: 2.ON TIRATGE

El monument a Mossen Cinto

Visita de la Comissió

La comissió especial de la Diputació que cuida lo referent al monument dedicat a Mossèn Jacinto Verdaguer, està treballant ab una activitat y entusiasme dignes de tota alabansa.

Aquesta tarda hem tingut l'honor de rebre en aquesta redacció la visita dels senyors que la composen, que son don Joaquim Cabot y Rovira, don Manuel Folguera y Duràn, don Santiago Valentí y Camp y l'oficial don Joseph M.ª Pi y Sunyer, que actúa de secretari.

La comissió ens ha expressat la conveniencia de propagar la suscripció pública oberta per la Diputació, y com es natural, nosaltres ens hem posat a la disposició seva pera treballar ab tot amor y contribuir en lo possible a que'ls resultats de la suscripció esmentada siguin lo més satisfactoris possible.

En honor den Mañé y Flaquer

Aquesta tarda s'han entrevistat l'alcalde y'l president de l'Associació de la prempsa diaria pera ultimar els detells de l'acte de la colocació del retrat den Mañé y Flaquer a la galería de catalans ilustres, que se celebrarà dissapte al vespre.

Hi hà espectació pera conèixer la biografía de l'insigne periodista escrita pel gran Maragall. Els que la coneixen diuen que es una obra literaria acabada.

Han sigut invitades al acte totes les autoritats.

Com que hi pendràn part, llegint treballs sobre assumptes periodístichs, els senyors Oliver (M. dels S.) y Soler y Casajuana, socis de l'Associació de la prempsa, aquesta considerarà l'acte com homenatge al periodista Mañé y Flaquer y com inauguració de la serie de conferencies projectada per la Junta Directiva y que, per causes agenes an ella, no havía pogut començar.

Diputació

— Aquest matí s'ha fet el sorteig de les lliçons que'ls correspondía explicar als opositors a les Càtedres de l'Escola de Funcionaris.

Aquesta tarda les han desenrotllat davant del tribunal els opositors senyors Tallada y Vidal y Guardiola.

Demà seguiràn els exercicis.

— Les sessions de pròrroga acordades en la del prop-passat dimars, no's celebraràn fins el prop-vinent mes de janer.

— El senyor Bartrina ha telegrafiat al senyor Prat de la Riba que'l ministre havía aprovat els presupostos provincials.

* * *

Un diari local parla dels celadors de consums que guanyen aproximadament 14 rals (no 13 com diu), y afirma que, havent presentat una instancia solicitant aumento graduals, un regidor regionalista conegut per «Pedro el Cruel», la té entretinguda fa més de tres setmanes.

El nostre amich va fer quedar sobre la taula l'aludida instancia perque semblava aleshores que s'anava decididament a la supresió dels consums, y no era aquella la ocasió més oportuna d'aumentar els sous als empleats del ram.

Però tingui la seguretat aquell diari de que quan arribi l'hora, que no trigarà gaire, «Pedro el Cruel» farà que la instancia dels celadors sigui resolta com en dret correspongui.

(PER TELEFON)

Congrés

Madrid, 12, 4'15 tarda.

El Congrés ofereix avuy l'aspecte de les grans solemnitats, davant l'anunci de que començarà la discusió del tractat ab França.

Desde primera hora hi hà gran concorrencia de diputats y senadors.

Les tribunes estàn plenes, especialment la diplomàtica.

Comença la sessió a les 3'30, baix la presidencia del senyor Moret.

Prechs y preguntes.—El senyor WAIS demana s'apliqui la vigent lley de pesca a les costes gallegues y s'instali allí una estació oceanogràfica com s'ha fet a Santander y Balears.

El ministre d'ESTAT, d'uniforme, puja a la tribuna y llegeix un projecte de lley ascendint al empleu immediat als cònsuls d'Espanya a Alcazarquivir y Larache.

Ordre del día.—S'aprova el dictamen de la comissió mixta sobre'l presupost de liquidació.

S'aprova un altre dictamen de comissió mixta sobre'l projecte de lley considerant com una sola concessió y una sola línia les dels ferrocarrils del Baix Llobregat y de Manresa a Sant Vicens de Castellet.

Se voten definitivament els projectes de lley concedint recompenses especials a les forces espanyoles y adictes que han contribuit y contribueixen a l'acció d'Espanya al Marroch, y concedint un crèdit extraordinari de 500.000 pessetes pera indemnisar al contractista de les obres del dich sech de la Carraca.

S'aproven varis articles adicionals al articulat de la lley de presupostos.

També s'aprova un dictamen concedint al Ajuntament de Ceuta l'edifici denominat Departament de Vaques.

El Congrés passa a reunirse en seccions a les quatre de la tarda.

Madrid, 12, 5'15 tarda.

A les 5'10 se renua la sessió, ab els escòns molt concorreguts y les tribunes atestades.

S'aproven varis dictamens.

Se posa a discusió el projecte de ratificació del tractat franch-espanyol.

El senyor MAURA (don Gabriel) s'aixeca, en mitg de gran espectació, a fer ús de la paraula, pera consumir el primer torn contra la totalitat.

Senat

Madrid, 12, 4'15 tarda.

S'obre la sessió a les 3'30, baix la presidencia del senyor Montero Ríos.

S'aprova l'acta de l'anterior.

Prechs y preguntes.—El baró del CASTILLO DEL CHIREL pregunta si el Govern dona la seva aprovació al presupost municipal de Madrid pera 1913.

Desitja saber el criteri del Govern sobre aquest punt, puix en el cas de que la resposta no'l satisfassi anuncía una interpelació.

El ministre d'HISENDA li contesta.

El ministre d'HISENDA pronuncía un discurs exposició dels projectes que va a sotmetre a la deliberació del Senat.

Se refereix al projecte de reorganisació del personal de funcionaris d'Hisenda.

Explica còm han d'ingressar aquests funcionaris, el sou dels mateixos, escalafó, etc.

Se suprimeix la classe d'aspirants de Hisenda, passant tots a oficials quints, ab el sou de 1,500 pessetes.

Explica les organisacions que's crearàn pera la inspecció d'hisenda.

(Sens dubte pel cansament d'ahir, el senyor Navarro Reverter parla en veu baixa y quasi no se'l sent).

L'actitut dels conservadors

Madrid, 12, 4'15 tarda.

L'actitut en que s'han colocat els conservadors en el Senat respecte al presupost de Instrucció pública ha repercutit en el Congrés.

Com es sabut, el senyor Rodríguez Sampedro, en nom de la minoría conservadora, exigeix la disminució en més de tres milions de dit presupost.

El comte de Romanones ha conferenciat sobre l'assumpte ab el ministre de Instrucció pública, avenintse aquest a que s'accedís a algunes de les peticions del senyor Rodríguez Sampedro, però mantenint la consignació de 70 mil pessetes pera la Junta d'ampliació d'Estudis, que també volen els senadors conservadors que desaparegui.

Advertit d'aquesta actitut el senyor Azcárate, ha visitat als senyors Moret y Romanones pera anunciarli, en nom de la minoría republicana, que si'l Govern passa per la reducció de tres milions que volen els conservadors, la minoría exercirà una obstrucció absoluta a tots els projectes, inclòs a les més insignificants iniciatives del Govern, perque no estàn disposats a passar un moment més per la dictadura que vol exercir el senyor Rodríguez Sampedro en el Senat, que sistemàticament va anulant lo que va aprovant el Congrés.

El comte de Romanones ha manifestat al senyor Azcárate que partía de un error al suposar que el Govern accedía a les exigencies dels conservadors en el Senat en relació ab el presupost d'Instrucció pública, enumerant aquelles úniques quantitats en que's trobava disposat a cedir.

El senyor Azcàrate, no obstant aquestes manifestacions del quefe del Govern, s'ha reservat procedir en definitiva ab arreglo a lo que succeeixi en el Senat.

El comte de Romanones s'ha afanyat a donar compte als senyors Sampedro y Allende Salazar de l'actitut dels republicans.

Comentant aquestes incidencies un diputat català formulava judicis molt pessimistes sobre l'estat actual y el pervindre de la política espanyola, per la manera de procedir dels dos partits de la monarquía.

—Sobre tot pera Catalunya—deya—es una fatalitat.

Governen els conservadors, donchs els lliberals s'oposen al projecte d'Administració local; manen els lliberals, donchs els conservadors posen dificultats a les Mancomunitats y s'oposen resoltament a les admissions temporals y als dipòsits franchs.

En Montero Ríos y els periodistes

Madrid, 12, 5'15 tarda.

Al Senat, mentres parlava el baró del Castillo del Chirel, ha empleat la paraula «sincer» y ha sorgit una veu, no sabem si de la tribuna de la prempsa o d'altre indret de la Cambra, dient «¿sincer?»

El baró del Castillo del Chirel s'ha dirigit a la tribuna de la prempsa dient: —Prego al periodista que m'ha rectificat que fassi la crítica de les meves paraules en la ressenya de la sessió en el seu diari, però que no intervingui en els debats de la Cambra.

El president, dirigintse també a la tribuna de la prempsa.—Prego a la tribuna de la prempsa, que no acostuma guardar els respectes deguts a la Cambra, que guardi silenci.

Al sentir aquesta frase'ls periodistes han decidit retirarse de la tribuna, per creure ofensives les paraules del senyor Montero Ríos, fins que se'ls donguessin explicacions satisfactories.

El senyor García Molinas, portat del seu bon desitg, s'ha acostat als periodistes tractant de donarlos explicacions.

Els periodistes, agraint els bons desitjos del senador esmentat, no s'han cregut en el càs d'acceptar tals explicacions, perque no portava la representació del president.

S'ha nomenat una comissió pera rebre del president de la Cambra les explicacions degudes y han decidit no asseures a la tribuna de la prempsa mentres no arribin les explicacions.

El senyor Montero Ríos ha manifestat al senyor García Molinas que no sols no's creya en el càs de donar explicacions als periodistes, sinó que l'ha renyat per haverse acostat oficiosament als periodistes, afegint:—Si volen tornar a la tribuna que hi tornin, y si no que no ho fassin.

En vista d'això els periodistes han designat una comissió pera que visiti al president de l'Associació de la Prempsa, a fi de que aquest se dirigeixi als directors dels periòdichs y aquests decideixin la conducta que han de seguir.

Un projecte

El ministre d'Estat ha llegit al Congrés un projecte que diu aixís, en la seva part dispositiva:

Article primer.—Se concedeix al cònsul de primera classe a Larache, don Joan Lugasti, l'ascens a cònsul general.

Article segón.—Se concedeix igualment al cònsul de segona classe en comissió a Alcazarquivir, don Emili Clarà, l'ascens a cònsul de primera classe.

Article tercer.—La diferencia del sou personal fins a completar el que'ls correspòn pel present ascens, y mentres no's disposi el seu ulterior destí, se'ls satisfarà dels gastos de representació assignats als càrrechs que serveixen en l'actualitat.

Conferencia

Durant la reunió de les seccions han conferenciat al despatx del president del Congrés els senyors Maura, García Prieto, Villanueva y Barroso, guardant absoluta reserva sobre lo tractat.

Sobre'ls projecte de classes passives

El «Ejército Espanyol» combat el projecte de classes passives llegit ahir pel ministre d'Hisenda, sobre tot per entregar el pagament d'aquesta càrrega a una entitat financiera.

El seu judici al problema té aquesta resolució: dividir als interessats en dos grupus: els que han ingressat al servey de l'Estat abans de la data en que la reforma s'aprovi y els que ingressin després.

Pera'ls primers, que tenen drets ja reconeguts, les coses deuen seguir com estàn, cumplint ab ells tots sos compromisos l'Estat, sense crear agencs, y desde ara, inútils, intromisions.

Pera'ls segons, establir la nova legislació, encarregant a l'Institut Nacional de Previsió o a qualsevol altra institució el liurar a l'Estat d'aquesta càrrega que tan pesada se li fa.

Disolt l'antich Montepío de funcionaris que han ingressat al servey del Estat, no sembla natural que desconeixer les obligacions d'aquell Montepío, de's fondos del qual se va incautar l'Estat y del qual arrenquen els drets que avuy consideren inalienables y intangibles.

Arribada de diputats

Han arribat els diputats senyors Bertràn y Musitu y Ventosa.

Els projectes d'Hisenda

(PER TELEFON)

El de classes passives

Madrid, 12, 12'30 matinada.

El projecte llegit pel ministre d'Hisenda sobre classes passives porta un preàmbul molt extens, fent historia dels progressos de les classes passives, de son origen, de la carencia d'un sistema racional y de la situació d'aquesta càrrega a Anglaterra, Fransa, Italia, Alemanya, Bèlgica y Estats Units, dividintla en quatre grupus que acrediten el conciensut treball que han fet el ministre d'Hisenda y l'Institut Nacional de Previsió.

Inserta ademés varis quadres que facilitèn l'examen del projecte.

Veusaquí l'articulat:

Article primer. El Govern amortizarà en el plàç de 35 anys, a comptar desde'l dia primer de janer de 1914 y mitjansant un canon anyal, l'import líquit de les obligacions per rahó d'havers passius compreses en la secció quinta del presupost de les obligacions generals del Estat que's trobin reconegudes y liquidades en aquella data.

S'entendrà per import líquit la diferencia entre'ls havers íntegres reconeguts y les quotes corresponents per la tarifa primera de la contribució sobre utilitats de la riquesa mobiliaria.

Art. segón. No's compendràn en la operació a que's refereix l'article anterior: primer, els drets passius el disfrutaments dels quals haguessin perdut els respectius titulars abans del primer de janer de 1914; y segón, els que's reconeguín y liquidin y els que's trasmetin ab posterioritat a la data referida.

No s'entendrà per trasmissió, an aquest efecte, el mer acreixement de parts de pensió entre copartíceps quan no varíi l'import total de dita pensió.

Art. tercer. Les rehabilitacions de drets passius compresos en la operació y qual disfrutament haguessin perdut els respectius titulars ab posterioritat al dia primer de janer de 1914 per causa distinta del matrimoni, no s'entendràn com a nous reconeixements de drets y en conseqüencia no donaràn lloch a cap modificació en l'import del canon.

Art. quart. Pera la determinació dels drets a que's refereix l'article primer, el Govern ordenarà una revista especial extraordinaria que's practicarà durant el mes de janer de 1913. El resultat d'aquesta revista se farà constar en relacions nominals, expressant els havers íntegres y líquits, el concepte de la pensió, el títul de son disfrutament, la data del naixement del titular o de tots y cada un dels partíceps, la edat y l'estat civil dels mateixos. Les relacions seràn autoritzades en sos respectius casos per les Intervencions provincials de Hisenda y per la Comptaduría general del Deute y Classes passives.

Els drets reconeguts y liquidats ab posterioritat a la revista a que's refereix el paragraf anterior fins al 31 de desembre de 1913 inclusiu, y els que durant el mateix plàç fossin rehabilitats, se consignaràn en relacions adicionals formalitzades anàlogament a les principals ab idèntichs datos.

Les baixes que's produeixin durant el mateix período se consignaràn en relacions referides nominalment a les principals y en son cas a les adicionals.

Art. quint. Una Junta nomenada pel Consell de ministres, que serà presidida pel ministre o un ex-ministre d'Hisenda y composta ademés del president y un vocal de l'Institut Nacional de Previsió, el quefe y un vocal de la Comissaría de Segurs, el director general del Deute y Classes Passives, el subsecretari del ministeri de la Guerra, un diputat a Corts y un senador del Regne y tres vocals tècnichs elegits entre les persones de reconeguda competencia en materia de segurs, tindrà al seu càrrech les funcions que se li encomanen en aquesta lley y en les disposicions que pera la seva execució's dictin.

La Junta emetrà informe sobre totes les qüestions relatives a les operacions previstes en aquesta lley que li siguin sotmeses pel Govern o pel ministre de Hisenda.

Els vocals nomenats ab caràcter tècnich tindràn veu però no vot en les deliberacions de la Junta.

Art. sisè. Estableix que pera l'execució de la operació a que's refereix l'article primer s'obrirà un concurs públich que haurà d'anunciarse ab quatre mesos al menys d'anticipació, y expressa les condicions del concurs que's fixaràn pel Govern a proposta de la Junta determinada en l'article anterior y previ informe de la Comissaría general de segurs y de l'Institut Nacional de Previsió.

Art. setè. Pera determinar l'import del canon que hagi de servir de tipu en el concurs, la Junta estimarà el valor actual de la tasa de 3 y ½ per 100 anyal dels havers passius líquits compresos en les relacions principals, aplicant la taula de mortalitat, coeficients d'imparcialitat y demés baixes y altes probables per les causes de pèrdua y rehabilitació dels drets passius reconeguts en les disposicions vigents.

Art. vuitè. El concurs versarà sobre l'import del cànon anyal.

Els licitadors podràn reduir el tipu del concurs, però's tindrà per no presentada tota proposta que excedeixi de dit tipu o que no satisfassi les garanties mínimes a què's refereix l'article sisè.

Els licitadors podràn millorar les citades garanties y oferir ademés quantes estimin convenients.

Art. novè. La Junta informarà al Govern sobre les proposicions fetes pels licitadors fent constar en el seu informe l'ordre de prelació en que al seu judici deuen classificarse aquestes per les garanties de totes classes y les ventatges que ofereixin.

Si la Junta estimés que cap de les proposicions es acceptable, ho farà constar aixís en el seu informe y el Govern declararà desert el concurs.

L'adjudicació del concurs correspondrà al Consell de ministres.

Art. 10. L'import definitiu del cànon serà el que consti en el plech del licitador adjudicatari sumades les altes y deduides les baixes de les relacions a que's refereix el paragraf segon de l'article quart.

Aquestes adicions y deduccions se faràn estimant el seu valor actual sobre les mateixes bases que serviren pera fixar a tenor de lo disposat en l'article setè el dels drets passius compresos en les relacions principals y trobant la seva equivalencia en el número d'anyalitats y en els termes de venciment del cànon a la tasa del interès que resulti del preu respecte del valor actual a que se refereix el citat article. Els errors, si n'hi hagués, en les relacions a que's refereix l'article quart no fundaràn cap dret a reclamació del concessionari contra l'Estat ni al contrari.

Art. 11. Estableix les condicions essencials de l'adjudicació.

Art. 12. L'adjudicació del concurs portarà aparellada pera l'Estat l'obligació de pagar el cànon fixe als venciments estipulats ab arreglo an aquesta lley y en la Tresorería Central, a formar mensualment les nòmines de pereptors autorisades pel servey d'intervenció y a entregarles abans del dia 25 de cada mes a les representacions autorisades de la entitatt concessionaria en l'oficina respectiva.

Si algun any deixés d'abonarse per l'Estat l'anyalitat o part d'ella convinguda ab la societat arrendataria, qualsevol que fos el motiu, podrà aquella societat sospendre el pago de les pensions concertades sense perjudici de solicitar la rescisió del contracte y les indemnisacions a que tingués dret.

Art. 13. L'entitat concessionaria queda obligada a pagar desde'l venciment de primer de janer de 1914 inclusiu y fins la extinció del dret del últim perceptor els havers passius compresos en el contracte.

El pago se farà segons les nòmines a que's refereix l'article anterior. S'obrirà el primer dia hàbil de cada mes y permaneixerà obert durant la primera quinzena d'aquest y en les mateixes poblacions en que's realisi per l'Estat l'últim mes que aquest pagui pel seu propi compte.

Si la entitat adjudicataria deixés de cumplir puntualment aquesta obligació en alguna localitat, l'Estat obrirà pago immediatament per compte de la empresa concessionaria que vindrà obligada a satisfer an aquell l'import dels pagos efectuats, l'interés legal fins a la data del reintegre y el 10 per 100 d'import de les sumes pagades en concepte de multa y indemnisació de gastos.

Art 14.—La entitat concessionaria no podrà ordenar revista dels perceptors d'havers que satisfasi. Les revistes anyals seguiràn practicantse davant dels funcionaris del Estat y en la forma prevista per les disposicions corresponents, però els representants de la entitat concessionaria podràn assistir als actes de revista.

Els articles 15 al 18 estableixen les relacions de la entitat concessionaria ab el Govern y ab els perceptors.

Art. 19. El Govern, previ informe de la junta y d'acort ab l'Institut Nacional de Previsió, presentarà a les Corts dintre dels sis mesos seguents a la promulgació d'aquesta lley, un projecte regulant el reconeixement dels havers passius dels empleats del Estat que ingressin a partir del dia primer de janer de 1914, y autorisant el contracte d'aquest pago ab el referit Institut.

Art. 20. Els havers de tots els funcionaris que ingressin en el servey del Estat a partir de primer de janer de 1914, aixís com les pensions de les seves viudes y orfes quedaràn a càrrech del Institut Nacional de Previsió ab arreglo al regisme y disposicions senyalades en el següent article. S'exceptuen únicament les pensionistes de invàlits, viudetat y orfandat dels ministeris de la Guerra y Marina, que's produeixin ab ocasió d'actes del servey.

Art. 24. L'Institut Nacional de Previsió organisarà dintre del seu règimen y de les seves disposicions legals y estatutaries y dels preceptes d'aquesta lley una mutualitat de funcionaris d'Estat ab separació completa de les seves operacions, capital y responsabilitats dels de les demés mutualitats que administri ab subjecció a les següens bases:

Primera: Ab l'import de mensualitat d'entrada de cada funcionari la mitat de diferencia de sou de la primera mensualitat en cada ascens y la quantitat equivalent al tant per 100 que's determini per la lley del import dels sous anyals que disfrutin els funcionaris constituirà l'Institut Nacional de Previsió les reserves corresponents a les pensions de retir, viudetat y orfanat que corresponen iniciades ab arreglo a les bases de les taules de mortalitat y a l'interès de 3 ¼ per 100 y un recàrrech del 3 per 100 de la prima destinant els sobrants que poguessin produirse de l'aplicació d'aquesta base exclusivament pera benefici de la mutualitat de funcionaris de l'Estat y en la forma que determini el reglament.

Segona. Del import de l'anyalitat corresponent a cada empleat se destinaràn dos tercis a constituir mitjansant primes úniques una pensió de retir que's pagarà desde l'edat de xeixanta cinch anys qualsevol que sigui el temps de serveys prestats la pensió total desde'ls xeixanta cinch anys fins a la mort serà la suma de les pensions parcials declarades anyalment per l'Institut Nacional de Previsió ab arreglo a l'edat de l'interessat el terci restant s'aplicarà a la constitució de primes anyals de pensions vitalicies de sobrevivencia, de viudetat y orfanat.

Tercera. Se determinaràn en la lley les condicions de reversibilitat, de les viudetats y orfanats.

Quarta. S'autorisarà a l'Institut Nacional de Previsió pera invertir part dels fondos de pensions de la mutualitat de funcionaris del Estat en la capitalisació de les seves pensions de retir al venciment de les mateixes en les condicions que determinin les disposicions reglamentaries.

Quinta. Se constituirà un fondo especial de reserva ab el producte dels havers corresponents a empleus vacants quantitatt que s'entregarà a l'Institut anyalment ab destí a la constitució de pensions d'anyalitats pera'ls funcionaris que'l reglament d'aquesta lley determini y a l'implantació del nou regisme de pensions, en tant que'l recàrrech tècnich del 3 per 100 no bastés per aquest fí.

El Govern dictarà les disposicions necessaries pera l'execució d'aquesta lley y donarà compte a les Corts de l'ús que fes de les autorisacions que en la mateixa se li otorguin.

El projecte sobre'ls cambis

Projecte de regularisació del cambi internacional.

Article primer.—El Govern crearà en el Banch d'Espannya, ab son concurs y mitjansant contracte, una caixa especial titulada «Fondo de cambi y moneda», que's constituirà ab 100 milions de pessetes or, del Tresor públich, y una altra soma igual en la mateixa especie metàlica del Banch d'Espanya.

A mida que'ls actius d'or del Estat ho permetin s'aumentarà la quantitat de aquest dipòsit en el Fondo de cambi y moneda.

El Banch de Espanya contribuirà en igual proporció.

Totes les operacions que'l Fondo de cambi y moneda realisi seràn de compte y meitat entre'l Tresor y el Banch.

Les operacions d'aquest organisme estaràn a càrrech d'una comissió presidida pel ministre d'Hisenda y composta pel governador del Banch d'Espanya, un sub-governador y un conceller del mateix establiment, el sub-secretari de Hisenda, el director general del Tresor y l'interventor general de l'Estat, desempenyant les funcions de secretari, sense vot, un quefe de Negociat del Banch d'Espanya, designat pel minisitre, a proposta del Consell del Banch d'Espanya.

L'administració del Fondo de cambi y moneda estarà a càrrech d'un comité executiu, format pel sub-governador del Banch de Espanya, el director del Tresor y el secretari de la Comissió directiva.

Aquesta comissió tindrà al seu càrrech totes les operacions bancaries y mercantils relatives al cambi internacional, el gradual descens del qual procurarà.

Pera això actuarà sobre'l mercat lliure; obrirà comptes, adquirirà o cedirà valors o metàlich y celebrarà contractes o convenis ab les companyies, societats o particulars que necessitin valors or en l'exterior y en el país.

D'acort ab el Banch d'Espanya extendrà les operacions al extranger pera recullir y admetre giros de valors y rendirà mensualment al ministre d'Hisenda un extracte de comptes de les operacions, dividintse'l saldo que resulti entre'l Banch d'Espanya y el Tresor per meitat.

El comitè executiu tindrà a son càrrech les operacions diaries ab arreglo a les facultats y instruccions que li comuniqui la comissió directiva.

Art. segón. Ab la garantía dels 200 milions or del Fondo de cambi y moneda s'emetrà igual suma de bitllets al portador.

Dits bitllets que's denominaràn del Banch y Tresor seràn admesos per tot son valor a les caixes públiques en pagament dels impostos y tributs que deguin satisferse en or.

També seràn admesos per tot son valor en pessetes or en el Banch d'Espanya y en els Banchs y societats extrangers que's designin.

Els bitllets emesos seràn de 50, 100 y 500 pessetes.

Els bitllets de mil pessetes solament s'emetràn quan se realitzin les condicions del article tercer.

La circulació actual de bitllets continuarà ab les mateixes garanties y en iguals condicions de les emissions fixades per la lley, verificantse'l cambi en el Banch d'Espanya y a les Sucursals.

Art. tercer. Quan el descens dels cambis, la regularitat de la circulació paralela y la situació del mercat de valors ho consentin, y a proposta de la Comissió de Cambis y Monedes, s'aumentarà el fondo de la Caixa especial, y pera això l'Estat, previa l'autorització de les Corts, farà una emissió de valors or fins a 400 milions, realitzada en una o varies vegades.

El Banch d'Espanya contribuirà, per la seva part, al aument ab igual suma y en la mateixa època dels acopis, procurats pel Tresor; y ab la garantía d'aquest fondo s'emetràn successivament bitllets del Banch y Tresor en series de 100 milions de pessetes en iguals condicions que'ls emesos ab arreglo al article precedent.

Art. quart. El Govern presentarà a les Corts un projecte de lley declarant definitivament l'adopció del patró or quan, a proposta de la comissió directiva de Cambis y Monedes, ho consenten les circumstancies generals de la nació, les del inter-cambi y les existencies metàliques en or.

En la lley que's dicti se fixarà la força igualataria de la plata.

Desde la proculgació d'aquesta lley s'admetrà en la fàbrica Nacional de Moneda y Timbre quant or se presenti pera la lliure acunyació ab arreglo al R. D. lley de 19 d'octubre de 1868.

Se procedirà a la desmonetisació de la plata sobrant en les proporcions y èpoques que a proposta de la comissió de Cambi y Moneda estimi convenient acordar el Govern.

Els gastos y merma que ocasioni la desmonetisació seràn de compte del Banch y del Tresor per meitat, consignantse en els presupostos generals del Estat la quantitat necessaria pera abonar la part que li correspongui.

Art quint. En els presupostos generals del Estat s'incluiràn anyalment els resultats de les operacions verificades pel fondo de Cambi y Moneda.

Art. sisè. Pel ministeri d'Hisenda se dictaràn les disposicions necessaries pera el cumpliment de la present lley.

El d'impost d'utilitats

Aquest projecte es molt interessant perque comprén disposicions relatives a les tarifes segona y tercera de la Contribució d'utilitats, de la riquesa mobiliaria, salvant la insuficiencia de les lleys actuals.

Otorga major espay a les exigencies pràctiques de la lley, suprimeix actes de liquidació inútils, y fent casi una especialitat en la imposició de les companyies anònimes y comanditaries per accions.

Porta la noveta: aquest projecte de fer tributar en altra forma a les societats extrangeres domiciliades a Espanya o ab sucursal an ella, no podent computarse menys de la dècima part del capital y en son cas dels beneficis totals de les mateixes.

El de Consums

Aquest projecte es molt extens en l'articulat y breu en el preàmbul.

El ministre s'absté de modificar la qüestió fonamental de l'hisenda dels municipis però regula la forma d'imposició municipal més en consonancia ab les modernes exigencies d'aquests.

Altres projectes

Contribució territorial. — Modificació de la forma de repartiment del cupu, reforma cadastral.

Contribució industrial. — Bases pera la reforme de les tarifes de les classificacions y dels tipus, formant un plan orgànich per agrupació de materies similars.

Creació d'una junta composta de funcionaris del Estat y de representació de les Cambres de Comers, de la Industria y del Foment de la Producció Nacional de Barcelona y del Círcol Mercantil de Madrid, encarregada de reglamentar y proposar l'ampliació de les bases tributaries.

* * *

Centre Cotoner de Barcelona

Telegrames oficials del 12 desembre 1912

LIVERPOOL	Tanca ahir	Apertura	3.er Tel.	4.rt Tel.	Tanca
Disponible. .	6'99	0'00	7'06	0'00	0'00
Futurs					
Nbre.-Dbre. .	6'73	0'00	0'00	0'00	6'79
Dbre.-Janer.	6'72	N.	0'00	N.	6'78
Janer-Febrer.	6'70	6'76	6'76	6'75	6'76
Febrer-Mars .	6'68	0'00	0'00	0'00	6'74
Mars-Abril .	6'67	6'72	6'73	6'72	6'73
Abril-Maig .	6'65	0'00	0'00	0'00	6'72
Maig-Juny. .	6'64	6'70	6'71	6'70	6'72
Juny-Juliol .	6'62	0'00	0'00	0'00	6'69
Juliol-Agost.	6'59	6'65	6'66	6'66	6'66
Agost-Setbre.	6'49	0'00	0'00	0'00	6'56
Setbre-Otbre.	6'32	0'00	0'00	0'00	6'37
Otbre.-Nbre. .	6'27	0'00	0'00	0'00	6'32

Liverpool.— Vendes: 10.000 bales contra 8.000 l'any anterior.

JUMEL	Tanca anterior	Obertura	Tanca
Janer	9'78	9'89	9'83
Mars.	9'83	9'87	9'90

ALEXANDRIA	Apertura ahir	Apertura avuy
Futurs		
Janer.	18'01	18'14
Mars	18'03	18'16

NOVA YORK	Tanca ahir	Apertura	2.on Tel.	Tanca
Disponible. .	12'95	—'—	—'—	12'75
Futurs				
Desembre . .	12'39	12'42	12'47	12'52
Janer . . .	12'54	12'55	12'58	12'62
Mars. . . .	12'59	12'65	12'67	12'70
Maig	12'56	12'60	12'63	12'65
Juliol . . .	12'51	12'55	12'60	12'63
Agost. . . .	12'39	—'—	—'—	12'54
Setembre . .	11'94	—'—	—'—	11'99
Octubre. . .	11'80	—'—	—'—	11'89

NOVA ORLEANS	Tanca ahir	Apertura	2.on Tel.	Tanca
Disponible. .	12 11¦16	—'—	—'—	12 3¦4
Futurs				
Desembre . .	12'71	N.	12'75	12'79
Janer . . .	12'72	12'73	12'78	12'81
Mars. . . .	12'76	12'78	12'82	12'85
Maig	12'83	12'83	12'88	12'92
Juliol . . .	12'90	12'92	12'95	13'00
Agost. . . .	00'00	—'—	—'—	00'00
Octubre. . .	00'00	—'—	—'—	00'00

Arribades als ports dels EE. UU. 53,000 bales en 1 día contra 66.000 l'any anterior.

* * *

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Demà, divendres, no hi ha funció.—Dissapte, 26 d'abono. A les nou en punt.—Primera representació de l'òpera en tres actes, del mestre Rosini, «El barbero de Sevilla», per la senyoreta Elvira de Hidalgo y els senyors Ciaroff y Straciari.

Gran Teatre del Liceu Renovació d'abonament. — Poden els senyors abonats a les primeres series de 25 y 37 funcions renovar l'abono de llurs localitats d'onze a una y de quatre a sis a la comptaduría d'aquest teatre fins el dia 17 del corrent.

Gran Teatre del Liceu

Extraordinari festival a benefici de la

Associació de la Prempsa Diaria

pera'l dia 13 a la tarda

PROGRAMA:

El primer beso

sarsuela per la Companyia del Teatre Nou

Mensajero de paz

per la Companyia de Carme Cobeña

Reinar después de morir

(darrer acte) per la Companyia de Ricart Calvo

NITA-JO

couplets francesos

LA MORRITOS

entremès dels germans germans Quintero per Rafela Abadía y la Companyia del Teatre Romea

LA GOYA

«tonadillas» espanyoles

Concert pels Artistes del Liceu

prenenthi part les senyores Kaftal, Elvira de Hidalgo, Zina Brozzia, Mercè Llopart y els senyors Famadas y Stracciari

Gran duu de

D. GIOVANNI

de Mozart, per la Sra. Kaftal y el Sr. Stracciari

Homenatge a Maragall

estrena del diàlech de Goethe traduit per en Joan Maragall

El nou Pausias y la Florista

per Teresa Molgosa y Francisco Villagómez

La mujer divorciada

(segón acte), per la Companyia d'opereta del Teatre del Tívoli

EPITALAMI

tragedia en 1 acte d'Ambrós Carrión per la Companyia del Teatre Espanyol

NOTA.—Si sufreix alguna modificació l'anterior programa, s'anunciarà oportunament.

Les localitats estàn a la venda a la mateixa Comptaduría del Teatre, a casa Aurigemma, Fayans Català y a les Dolceríes de Pagès y Recafort (Messane), Llibrería Serra y Colmado Pelayo (Rambla d'Estudis).

Els senyors propietaris podràn recullir sos títols a la Majordomía del Teatre.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Divendres, 20, al vespre. Concert organisat per la **ACADEMIA AINAUD** a benefici de la Caixa de Pensions del **Sindicat Musical de Catalunya** ab la cooperació de la senyoreta

ELSA ORIOL (violinista)

y **RICART VIVES** (pianista)

Programes y localitats: Dotesio, Magatzem de Música, 1 y 3, Portal del Angel y a la ACADEMIA AINAUD. Corts Catalanes, 638.

Teatre Catalá Romea

Companyia Larra-Giménez-Abadía

Avuy, dijous. — Nit, 9 y 1/2: 2.ª representació de la comedia en un prólech y tres actes, original de M. Leblanc, traducció de Viteri y Grimau,

La aguja hueca

Arsenio Lupin frente a Sherlock Holmes

Decorat nou. Direcció, E. Giménez.

Demà, divendres, IV de la Joventut Tradicionalista: «La aguja hueca». — Dissapte: «La aguja hueca».—Se despatxa a compladuría.

TEATRE TÍVOLI. — Demà, divendres, tarda, no hi hà funció pera que la companyia prengui part en la funció del Liceu a benefici de l'Associació de la Prempsa diaria de Barcelona.—Nit, a dos quarts de deu.—Primer: «La cocina».—Segón: Exit creixent del vaudeville-opereta en tres actes

EL REY SE DIVIERTE

Pròximament estrena de l'opereta en 3 actes «El Rey negro».

TEATRE NOVETATS

Gran companyia còmich-dramàtica de

RICART CALVO — Primera actriu: LOLA VELAZQUEZ

Demà, divendres, nit, a un quart de deu. 2.ª d'abono. Patronat de la Federació Sindical d'obreres.

Amores y amoríos

Dissapte, represa «La esposa del vengador».—Diumenge, tarda: «Marido modelo» y «En el seno de la muerte». — Nit, «Figuritas de antaño» y «La esposa del vengador». Se despatxa a compladuría. Avíat, aconteixement artistich. Estrena a Espanya» «Romeo y Julieta».

ELDORADO. Companyía **VILLAGOMEZ**

Avuy, dijous, Moda

L'entremès «El Flechazo» y el nou drama, de grandiós èxit, «Bernardo del Carpio».—Divendres: Ultima representació de «Bernardo del Carpio».—Dissapte: Estrena de la comedia en dos actes, «Los moscones», de Marián Golobardas.

GRAN TEATRE ESPANYOL

(Sindicat d'Autors Dramàtichs Catalans)

Avuy, dia de Moda.—Tertulia Catalana.—9 vespre: La comedia «La eterna qüestió» (1 acte).

ESTRENA de la comedia dramàtica en tres actes, de l'Avelí Artís

La Sagrada Familia

y la comedia en un acte «Perdiu per garsa».

Demà: «Un cop de teles»; 2.ª de «La Sagrada Familia» y «Perdiu per garsa». — Diumenge, tarda «Els savis de Vilatrista» y «De Nadal a Sant Esteve».—Nit: «La Sagrada Familia».

Teatre Nou Demà, divendres, funció dedicada a les modistes.—Tarda, a les 4. Entrada 10 cèntims.—El primer beso».—A les 5. Entrada 25 cènts. «La mujer moderna», opereta en tres actes.—Nit, a dos quarts de deu.—Entrada 35 cènts.—¡¡Los hombres!!.—Segón: «Er cabesota».—Tercer: Estrena de la sarsuela en dos actes «La Mary-Tornes».—Se despatxa a comptaduría.

DIORAMA Avuy, dijous, programa colossal. Cinch estrenes: «El grupo de la felicidad» (500 metres); «Revista Pathe», «Fotografía acusadora», «Es que Maximino ronca».—Salvo avís, s'estrenarà avuy la pel·lícola de la immortal novela, de Alexandre Dumas,

El Conde de Montecristo

Sala Mercè

GRAN CINEMATÓGRAF

El millor programa de pel·lícoles de Barcelona es el de la SALA MERCÈ.

Grandiós èxit de les sensacionals pel·lícoles que arriben al comble de la emoció:

Sota la grapa 700 mt.

Lladres de joyes. La dona policía

700 metres.

La marquesa de Nati, La taula espiritista, Entre vehins..., Ultimes maniobres de la esquadra francesa y altres.

Totes les actualitats del món se fan a la SALA MERCÈ

Divendres, 13 del actual, inauguració del

MARAVELLÓS PESSEBRE

Gran Saló Doré

Avuy, dijous, sessions de moda. Hermós programa de pel·lícoles y 4 colossals atraccions. 4: ELS SINGERS, colossals acròbates. — GAVILAN NEIRA, excèntrichs, parodistes, cantants y ballarins. — Ovacions continues al millor duetto espanyol ELS ROMEU. —Exit sens igual de la millor cançonetista, PAQUITA ESCRIBANO. — El millor cartell de Barcelona, ahont se pot admirar el talent de tots els artistes, en particular de

Romeu — Escribano — Romeu

Escribano — Romeu — Escribano

POLIORAMA

RAMBLA D'ESTUDIS, 9 (al costat d'El Siglo)

Avuy, dijous. Succés de LA TANGUERITA y ELS 4 RODRIGUEZ. 4, acròbates. — Exit de la notable pel·lícola, ELS MIL. — Demà, 2 debuts. 2: DORIX, cèlebre caricat, nou programa, y LA SIKORA, ensinistradora de coloms.

IDEAL CINE

DIJOUS INFANTIL

Regals als nens. Sorteig d'una preciosa joguina. Hermós programa còmich. Estrenes extraordinaries: «MINUTO HA IDO AL CIRCO». — «FLOR DE AMOR Y FLOR DE MUERTE» (800 metres. Cines). Ultim de la sensacional pel·lícola de la casa Gaumont (700 metres).

«BAJO LA ZARPA»

Saló Catalunya

Elegant y hermós Cine. — Avuy, dijous, extraordinari programa, estrenantse les hermoses pel·lícoles: «Revista Pathé», «Minutiyo ha ido al Circo», «Es que Maximino ronca», «La fotografía acusadora», y les de gran interès y èxit: «Bajo la zarpa», «Historia del presidario 999», «Calino carcelero», «Entre vecinos», «Novela de un actor», Nordisk, y altres. — Demà, divendres, Moda, noves estrenes.

Frontó Comtal Avuy, nit, a un quart d'onze. — Gran partit extraordinari. Vermells: CECILIO y ARNEDILLO. — Blaus: OLAMENDI y NAVARRETE. — Detalls per cartells.

Turó Park

Obert tots els dies de 10 matí a 6 tarda.

Deports, Atraccions, Concert per la Banda de Caçadors de Barcelona. — Gran pista de patinar.

Entrada 25 cèntims

LINIMENTO ALONSO OJEA PERA CAVALLS

Es vejigatoria y resolutiva alhora y la més activa y barata de totes les conegudes. No destrueix may el pel, ni deixa la més petita senyal a la pell. Obra a les 2 hores, garantisant sos efectes y activitat.

DEMANIS EN LES PRINCIPALS FARMACIES Y DROGUERIES

Dipòsit Central: J. Uriach y C.ª - Moncada, 20. Barcelona

Avisos

Administrador de finques anticipa els llogers y garantisa el cobro. Referencies de primer ordre. Desaucis gratis. R.: Sr. Drets, Condal, 37, fustería; de 2 a 3 y de 7 a 9 nit.

Clínica

Matriu y Vies urinaries del Dr. Farré Pijuan, Rambla del Centre, n.º 7, pral.

Tractament sense operar de les malalties de la matriu y ovaris. Fluxes, transtorns de la menstruació, Anemies, Varices. Llagues de les cames. Malalties de la pell y del cabell. Massatge facial. Depilació Electricitat. Termoterapia. Massatge vibratori. — Consulta, de 4 a 5. Correspondencia.

Quincallería MILÁ-8 Boquería, 8

Extens assortit d'objectes de regal

Vendes

A PLASSOS MOBLES SILLERIES LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

MOBLES DE A. DIRAT - Exposició permanent. - DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, & Especialitat en els d'estil anglès. Mendizàbal, 28 y 30, y St. Pau, 50, 52, 54

Mobiliari (Ultima setmana)

Urgentíssim! Familia distingida el ven baratíssim. Dormitori caobe y freixe, altre dormitori noguera, saló ab vitrines, menjador roure, despatx, paraigüer, làmpares, quadres, catifes y piano superior.

Girona, 55, pral.

Terrenos a Horta. Bones condicions de preu y situació. Rahó: Tapinería, núm. 29, pral., segona.

A plassos

o al comptat, mobles, mequines de cusir, rellotges y trajos.—Hospital, 101.

Dispeses

Carrer dels Angels, 4, 2.on 1.a

Boniques y elegants habitacions amoblades pera llogar, ab assistencia o sense.

Compres

Alhajes or, plata, platí, monedes, y dentadures se paguen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga, Joseph Nuñez

Anuncis

LÁMPARA IRROMPIBLE RAY Rambla de les Flors, 16

CORREUS D'AFRICA

Línia de Valencia

Sortides tots els dies, a les sis de la tarda y diumenges, a les dotze del mitgdía, a excepció dels dissaptes

Els vapors que presten servey estàn dotats de luxoses cambres de primera y segona classe. Espayosos locals pera'l passatge de tercera. Saló fumador. Saló de música. Quartos de bany. Llum elèctrica en tots els departaments. Estació radi-telegràfica a llarga distancia pera'l servey del públich.

Pera informes dirigirse a la consignataria, senyora VIUDA DE VICENS SANZ SELMA. Passeig Colon, núm. 1.

LLITS DE FERRO DAURATS Y NIKELATS SOMMIERS Gran assortit en articles pera jardí Balmes, 2

En les millors farmacies d'Espanya y América trobaràn aquestos excelents preparats de The Kamnol C.º Exigiu sempre la firma d'aquesta companyia.

MAL DE CAP—MIGRANYES y tota classe de DOLOR NERVIÓS CALMA al acte y CURA ab seguretat ab les famoses Tabletes Kamnol Garantim que no contenen antipirina, opi ni bromurs. EFECTE MAGICH Capsa ab 12 tabletes 1 pt.

Pera les SANGS brutes, greixoses o fluixes. Pera'ls propensos a CONGESTIONS—FERIDURA. Pera les criatures propenses a CUCHS no hi hà rés millor que'l LICOR de VIDA KAMNOL Cura el REUMA per crònich que sigui

Pera detalls y referencies FARMACIA MORATÓ Passeig de Sant Joan, núm. 77. — BARCELONA

Anàlisis químichs. Microscòpichs. Bacteriològichs. Reaccions de inmunitat, aglutinació y desviació de complement. — Cultius, Vacunes, Sueros. Anàlisis de orina, sang, pus, exudats, esputs, etc.

¡FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pel moixí (vello) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo. Un pot 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endevant se reben 3'50 pessetes en llibrança en Giro mútuu o en sellos de correu.

Farmacia Borrell Comte del Assalt (carrer Nou), núm. 52. BARCELONA

Epilepsia (mal de Sant Pau) Corea (ball de Sant Vito) y demés enfermetats nervioses, se curen radicalment ab l'ús de la Poció Antiepilèptica del doctor Sanmiguel. Anemia, Clorosis, y en general totes les malalties de pobresa orgànica, se curen radicalment usant l'Extracte reconstituyent del doctor Sanmiguel. Dipòsits: Dr. Andreu, y farmacia Dr. Martí, Ronda St. Antoni, 83, cantonada, Poniente.

Próxim a acabarse

Llegidor: ¿Està vostè enterat dels tres valiosos regals que la Revista «MENTALISMO» fà a sos suscriptors, entre ells un BITLLET DE NADAL, núm. [illegible]? Per 5 pessetes pot vostè ferse suscriptor ab dret a tres consultes o pràctiques de Mentalisme y 8 Revistes de regal. Una bona participació del bitllet y una opció a la obra «MIS CONSEJOS», de J. Carreté, sens precedent a Espanya pera el desenrotllament del Poder Mental. Fassis vostè suscriptor de dita Revista, que vostè mereix èsser afortunat.

ADMINISTRACIÓ: Escudellers, 72, segón, segona, esquerra

Fàbrica de Flors, Corones y Plantes y tot lo que's necessita pera ferles Antiga Casa. — T. COSTAS.—Palla, 13 y 15 pral.

Gotes Tonicas Neurosténicas preparadas per J. Santacana, farmacéutich. Aliment del cervell y remey heròich que no falla en les malalties del sistema cervell-espinal. Desperten las ganas de menjar, tonifican y vigoritzan tot el cos. Indispensables als agotats, convalescents, [illegible] que tan massa treballs mentals, [illegible] anemia [illegible]. Farmacia del autor: Carretera de Mataró, [illegible]

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes. - Art antich y modern. - Pedagogía artística. - Museus y Coleccions. - Art nacional y extranger. - Curiositats barcelonines. - Ressenya de conferencies. - Exposicions locals y forasteres. - Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

156

Troballes romanes a Sant Martí de Maldà

¿Coneixes, lector, aquelles terres brunes del Plà d'Urgell, allí en el seu confí de la Segarra, ab els seus diverars grisos y les seves vinyes daurades, dessota els cels tranquils de la tardor?...

¿Coneixes la pau amplíssima y serena d'aquell plà aspriu hont les vegetacions se despullen de tota vana frondositat y pompa, pera mostrarse aixutes, aspres y substancials?...

Donchs es d'aquesta terra que vull parlarte; d'ella y de quelcom que ella guarda en ses entranyes; quelcom que l'arada lenta, llaurant aquells conreus, fà saltar a engrunes entre'ls tarrossos grisos y fecons. D'aquella terra massa delicada pera'ls ulls dels qui estudíen les coses del nostre passat; acàs potser perque en aquests estudis s'hi ha barrejat més el turista que l'home de ciencia, fent això que fossin ab més preferencia consultades les runes de les valls fresques y agradívoles de montanya, que les amplades aspriues d'aquell indret de que't parlo; d'aquell indret que no obstant y sa aixutesa, s'extén davant dels ulls ab una nobilíssima austeritat, ab una grandesa melancòlica, que els crepuscles vespertins coronen ab la més hermosa de les coloracions.

(Fot. Lladó. - Tàrrega)

F. — Sepultura descoberta en una de les valls de la vinya de D. Joan Bori, al terme de Vilet (Sant Martí de Maldà).

Vull parlarne, lector, d'aquelles terres perque'l voler de Deu ha fet que allí hi haguessin homes de prou bona voluntat y prou amor a les coses de la nostra cultura pera salvar, qui sab si d'una desaparició completa, el dato interessant d'una estació romana en aquells llochs; y vull parlarte'n refent damunt d'aquestes columnes els goigs d'unes breus diades en que'l voler de aquests bondadosos homes que ara't deya m'havía dut allí pera veure aquestes fruites estranyes que la terra donava; troços de mosaich y sepultures, fragments de ceràmica y restes d'antigues construccions.

No es cosa rara en el nostre ofici rebre la visita d'un lector benèvol que'ns vé a donar noves de coses que poden sernos d'interès; mes aquesta vegada quan mossen Joseph Porta, rector de Sant Martí de Maldà, vingué a demanarnos uns díes d'atenció pels restes romans que d'allí eixíen, el cor ja'ns duya cap allí, perque de tots els plaers que hi hà, el millor pera nosaltres es el placer de descobrir; de furgar terra endins y trobar coses; àmfores y vasos y pedres construides, y coses que a sota terra hi parlen d'homes que foren en altre temps, ocupats en feines de bellesa.

—Surten uns mosaichs—ens deya mossen Porta—fent les valls de la vinya; y es una cosa que fa condol el pensar que, si no venen y no ho miren, allò s'ha de tornar a enterrar y qui sab si pera no desenterrarho may més.

Donchs cal que hi vagis—me deya entre mí—y sinó per què prediques l'amor y el respecte an aquestes coses desde'l diari. Y era un matí molt glacial del passat octubre, que una tartana, ab un drinch de picarols, alegre com el matí mateix, me duya desde Bellpuig a la vila de Sant Martí de Maldà, qui s'alça al cim d'un graciós montícol voltat d'oliveres y vorejat d'un costat en sa peanya per la ribera mansa del riu Corb.

Era el mitgdía. En el silenci de la vila la tartana hi era com una pertorbació. De tant en tant el revolt d'un carrer mostrava als ulls l'ampla visió de la plaça tranquila. Dins el silenci me esperava la sorpresa del que y del còm seríen els mosaichs trobats, del què y del còm seríen les ceràmiques de que vagament m'havíen parlat. Rès hauría aturada la meva inquietut, sinó la benèvola rebuda que sota l'ample portal de la Rectoría me feren el senyor rector mossen Porta, y els dos beneficiats de Sant Martí, mossen Sanxo Capdevila y mossen Joan Badía.

Jo no sé si aquells amichs me perdonaràn el meu atreviment de parlar d'ells en aquestes columnes; mes aquells homes allí, en aquell indret apartat, tan fogosament enamorats de les coses de la cultura, tan activament apassionats pel nostre moviment de perfecció de la ànima colectiva, van ferme una impresió molt fonda, de la qual ne pervenía aquella noció que sovint se pert en el burgit de les ciutats febroses, de que'l sacerdot es arreu arreu la llantia civilitzadora que il·lumina les terres allunyades dels centres hont se impulsen les coses del saber.

Els dos sacerdots joves y animosos, fent costat al rector venerable y animós com ells, y com ells amant de tot aquest bé de Deu de coses espirituals que'ns han estat donades als homes pera ben viure en la terra, me feren pensar que tant mateix es bien providencial la coincidencia de ser aquell lloch hont surtíen uns mosaichs romans el lloch hont justament s'haguessin anat a trobar cumplint llur sant misteri tres homes d'esperit, plens d'amor y d'atenció per totes les coses que volen dir civilització.

Ells me perdonin aquestes ratlles, més no podía pàs deixar de dir per culpa de sa modestía això que jo sentía. No ho hauría pas dit, en bona fè, si hagués hagut de ferho per banal lloança.

***

Allí, vora mateix del riu, passant per camins de ruralía, se va a una vinya. Don Joan Bori n'es propietari. Don Joan Bori es un altre bon amich que he fet de nou; un noble tipu del propietari rural, habitant d'una ampla masía vora'l poble de Vilet, una d'aquelles cases catalanes plenes de pau y d'ordre, que obren la seva entrada amplíssima, sota'l portal rodó de grans dovelles.

Home de vasta cultura, don Joan Bori, havía aturat la feina en aquells díes, que estaven fent la vall de la vinya, sorprès per l'aparició d'uns mosaichs dintre la terra. El jornaler trobava dur el fons del sot, y l'eina s'aturava a dos pams de fondaría. Sabedor de la historia d'aquell troç de terra el seu culte propietari tenía noticia de que allí l'any 1874 la riuada de Santa Tecla havía descolgat uns mosàichs, y recordava haver sentit explicar que la Comissió de Monuments de Lleida, ab el governador, va anarlos a veure, que se'n van emportar uns troços al Museu provincial y que en la vinya ne quedaven d'altres, abandonats, colgats, perque la feina d'extreurels va quedar a mitg fer, y se replantà la vinya y no se n'havía parlat may més.

Sols me digueren que d'aquells mosàichs descoberts per la riuada ne quedaven uns dibuixos que, davant lo interessant de la descoberta, un home amorós d'aquestes coses va fer, ab una gran fidelitat. Son els dibuixos C. y D., que reproduim. Del C. avuy n'hi han qualques fragments al Museu de Lleida, com hem dit, ab el plafó central hont campen els genis; el D. va quedar enterrat en la vinya, segons l'acta de la extracció del primer, que don Joan Bori cuidà de fer copiar a la Diputació lleidatana.

Mes, el mosàich que s'havía trobat fent les valls de la vinya, no era cap d'aquests dos. El fragment que s'havía descobert, al primer cop d'ull, ja semblava no ser cap dels dos mosàichs de referencia. Se veyen entre la terra línies interrompudes de motius geometrichs usuals en els mosàichs romans més vulgars; mes, ¿qui resisteix el desitg d'excavar y descobrirne més troç?...

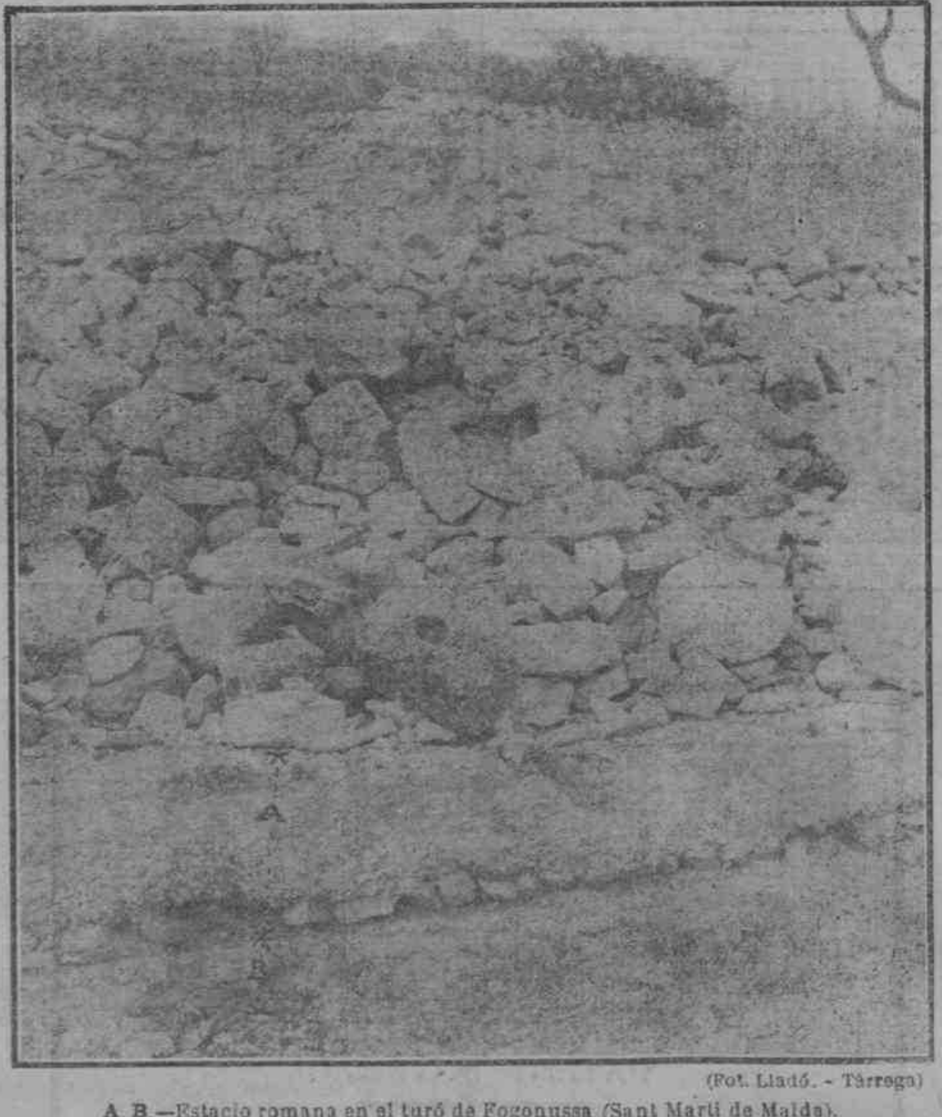

(Fot. Lladó. - Tàrrega)

A. B. —Estacio romana en el turó de Fogonussa (Sant Martí de Maldà). La fotografía representa un dels marges de la part posterior del turó, hont apareix un paviment d'obra romana, senyalat en A — B.

Cavàrem, amunt, avall, arràn d'unes pedres que hi semblaven posades d'una manera prou endreçada per crèureles obra d'home; y aixís anant seguint, topàrem un angle, y saltàrem al altre costat dels ceps en direcció transversal, fins a trobar la paret corresponent al altre costat, cercant ab ella el límit del mosaich. Y a 13 pams pròximament aparegué l'altra paret ab la franja de mosaich repetida: un indici de corrodor.

De tant en tant, sortía qualque fragment de ceràmica, llisa y ben tornejada, però ab més abundor trobàrem fragments de ceràmica grossa, tègules y àmfores. Una cata fera vora l'indret del mosaich, aviat ens permeté veure que la capa més fonda era massa superficial, pera que s'hagués conservat la ceràmica sencera, y pera que, feta engrunes, les plujes no se l'haguessin emportada cap al riu, donada la pendent suau que en tal direcció té el terreny.

Un sot aquí, un altre allà, arreu hont el càvech s'enfonzava, eixíen restes de interés. Aquí una canalització d'aigües que reproduim en el gravat E, allí les llosetes tapant la sepultura del gravat F., que aparegué remenada; més ençà l'emprempta d'un gran tinell, en la terra, extret a troços segurament; a la altra banda, un troç de mosaich de grosses peces, blanch y negre; y entre la terra, troços de teula y uns guixos enmotllats, com a restes d'ornamentació en franges ab un motiu de fulles de llorer.

Totes les senyals d'una gran casa romana, sens dubte. Cendres en alguns indrets... Y darrera de tot això, la curiositat y l'interés vivíssim d'allí hon deuría caure aquest mosaich C, que tan bell se'ns presentava en el dibuix.

Mes, pel qui es nou, com per nosaltres ho era això de remoure terres, aviat li entra la basarda de trobarse colgat.

S'aprèn a saber que cal un mètode pera buscar; que no's pot anar a la ventura; y es aleshores, quan la reflexió s'imposa al viu desitg de descobrir, que un hom deixa la feina pera millor día.

Y ens n'anàvem d'aquell troç de terra, no sense la recansa de deixar allí colgada una peça com la que'l dibuix ens senyalava; el desitg de descoberta de la qual no'ns l'hem pas pogut treure del damunt.

Mes, com sía que m'hagués cridat la atenció la manca de la ceràmica coetania de mosaichs en aquell indret, va dirme un d'aquests bons amichs, mossen Sanxo Capdevila, m'indicà un lloch vorer; el turó anomenat de Fogonussa, hont se'n trobava en abondor. Y allí anàrem, y cercant entre'ls tarroços, arreu arreu, cullírem fragments d'aquesta ceràmica vermella ab relleus, ara en víes d'estudi, y que tant abunda en les nostres estacions romanas, barrejats ab altres de ceràmica ibèrica, y qualque troç recobert de vernís negre, sense dibuixos, semblant al vernís dels vasos grechs.

La fotografía que reproduim ab la lletra G, donarà al lector idea de lo que es aquesta estació, y, sobretot, trobarà en el lloch de la fotografía senyalat ab A y B, els restes d'un paviment de gran gruixaria, la part A feta ab formigó, y la part B ab obra de pedres.

Corresponent a l'emplaçament d'aquest paviment, surten per damunt les feixes en que està escolat el turó de Fogonussa, qualques pilans de pedra ben treballada, que semblen correspondre a una construcció; y entre gran abundor de teules y troços d'àmfora y moles, salten a la vista entre'l pedrescall del lloch, pedres de silex ben polides, com un antecedent a la habitació romana allí testificada per tan abundoses troballes.

La propietaria d'aquesta finca de Fogonussa, que ho es donya Antonia Llobet, ens facilità, ademés de les trovalles fetes per nosaltres, gran nombre de troços de ceràmica trobats allí en diverses ocasions, els quals son com a dato de força interés, y ella mateixa, oferintse a deixar excavar la finca, ens mostrà un sarcòfach de la seva casa de Sant Martí de Maldà, també trobat entre les runes de velles edificacions que apareixen en aquell lloch.

Allí jeuen, esperant un estudi més detingut, aquests restes de població romana a Catalunya. Vagin avuy solament aquestes notes com una noticia de la seva existencia, pera que serveixi d'avís a tots els que vulguin estudiarlos, y a tots aquells qui tenen el deure de respectarlos.

En víes del seu estudi sols podem anunciar que en breu plaç el nostre amich l'eminent arqueòlech don Joseph Puig y Cadafalch se proposa empendre una excursió a Sant Martí de Maldà, pera ferse càrrech de la importancia que poguessin tenir les troballes de Fogonussa, ja que les de la vinya del senyor Bori sembla que permeten assegurar que's tracta d'una casa romana, ab els mosàichs a descobrir, com a tema d'interés solament.

Afegim an aquestes mostres que fan interessant la excursió del arqueòlech a Sant Martí de Maldà, la existencia, la Fogonussa y a Maldonell, de dues roques respectivament ab sepultures escavades, y la d'un dòlmen de grans dimensions, al volt del qual se troba ceràmica barroerament cuita y guarnida de qualque exornació digital.

Més podríem dir de la nostra excursió si el lloch no'ns privés de ser més extensos. Acabem donant mercès al senyor Rector de Sant Martí de Maldà y als dos beneficiats de la parroquia, per havernos donat ocasió de conèixer aquests interessants restes de la població romana a Catalunya; segurs de que ells son allí ab els propietaris el senyor Bori y la senyora Llobet, una garantía de la seva conservació.

Joaquim FOLCH Y TORRES.

Notes sobre art

La pintura ha de menysprear tot lo que tant entusiasma al públich, com es aquesta il·lusió de realitat, la finesa y varietat de tintes, els esfumats, el detall nimi, certes suavitats de llum, y coses aixís; y atendre només a lo essencial, a la veritat de les coses, que veu la inteligencia y no els ulls, a la proposició, a lo ben ordenat y compost, moventse sempre dins lo general, abarcant tot el món en una imatge.

***

Tenim per enemichs de l'art la fantasía y al realisme. A primera vista semblen oposats, més a poch que un reflexioni veu que son una sola cosa. Perque la fantasía no es més que un realisme que fuig de lo natural. De manera, que sols aparentment, exteriorment, vol donarnos una apariencia ideal; permaneixent en el fons, essencialment, tan real com la simple imatge que sols ha volgut ser una copia esclava de la realitat.

L'art superior se mou en altra esfera. No es fantàstich, ni real; es verdader. Ell vol donarnos la essencia de les coses, fuig de lo accidental, de l'apariencia; ell cerca la veritat, realitza la síntesis. Y aixís ens dona, en un tot proporcionat a la nostra capacitat, l'ordre de les coses.

Per tot això dit, la tendencia de l'art modern, que vol les imatges estilisades, decoratives, despullades de tot realisme, va perfectament acarrilada y dins d'ella se fan y se faràn coses definitives.

Mes, entre totes les arts, la escenografía, sembla que ha quedat fora d'aquest moviment. ¿Per què les decoracions de teatre no han de ser també «decoratives»? ¿Per què han de ser tan marcadament romàntiques, a voltes, y altres tant excessivament imitadores dels accidents banals? ¿Per què no han de ser utilisades, simples, y no fantàstiques o vulgars? ¿Per què aquest empenyo en volernos ilusionar ab una ficció, per comptes de donarnos únicament una impresió estètica?

***

Lo que distingeix a l'home de la bestia, segons tothom sab, es la rahò. Aixís mateix a l'home civilisat del selvatge, perque'l primer domina per ella els baixos instints del cos. Donant un sentit molt ampli a la paraula, podem dir que rahó es lley, y que també es la veritat. Y aquesta lley, aquesta veritat, es llum y guía de l'home; es quelcom d'objectiu que li serveix de norma. Es quelcom d'eternament igual, de fixo, situat fora d'ell, y lo que dona la mida y la importancia de totes les coses. Es, en suma, la essencia de l'home ideal, com la voluntat ho es de l'home físich.

De la rahó vé tot ordinament. La rahó es ordre, es lògica, es armonía. La voluntat lliure, no sotmesa al ordre, es com la naturalesa, que segueix la lògica de lo tot viu, que es altra lògica, y per lo tant, selvatge. Per això, l'home desordenat està en un estat inferior; per això ho està aixís mateix el que obre mogut pels sentiments, bons o dolents; y del mateix modo l'esclau de la passió. Es un art baix, també, l'art espontani, l'art basat en el sentiment o en l'instint.

Y ara, servint-nos novament d'aquella alegoría de Plató, podem dir que si'l carro gravita del cantó del cavall negre, y l'home's decanta a les coses terrenes y no s'ocupa més que de lo material, y no cura de corretgir els baixos instints y la selvatge inclinació de la seva voluntat; y se fà prosàich, desordenat y deixa transcorrer el temps sense emplearlo, esmersantlo en coses vanes; y dona importancia a lo que no deuría ocupar la seva atenció; o prèn mals hàbits y, en una paraula, el seu esperit ha perdut les ales y s'arrossega arràn de terra, aquest, en veritat, serà ben poch apte pera l'art o la filosofía. Perque l'artista ha de ser un home superior, y la seva superioritat ha de venir, no de la voluntat, ja que'l seu terreny no es l'acció, sinó de la rahó.

Ha de passar, donchs, l'artista-bohemi, l'artista-romàntich, l'artista-instintiu, en fi, l'artista prosàich o inculte, pera fer lloch a l'artista-filosoph.

J. TORRES-GARCÍA.

Els "Misteris" y l'art gòtich [1]

II

Cal observar que, ja en la iconografía bizantina, aparegueren els principals assumptes religiosos cristians, fixant definitivament certes composicions que's miraren com a models de tal manera que'ls artistes successors, jutjant inútil cambiarlos, els reproduiren fidelment. Tal passà ab la «Mort de la Verge», tan popular al Orient, que's troba en varis mosàichs y ivoris del segle VIII al XII, per exemple, ab l'ivori del Musèu de Munich, d'origen grech, en el que s'hi veu a Jesús emportantsen al cel l'ànimeta de la Verge (2).

La primera representació plàstica de l'Assumpció de la Verge, es la que's veu a la cripta de Santa Engracia, de Saragoça, en un sarcòfeg del sigle IV, encara que en ell no s'hi noti més que la mà de Jesuchrist, aixecant a sa Mare cap al cel; empró es aquesta una forma única de representarla, car la que s'adapta a la relació apòcrifa del «Transitus Mariæ», atribuida a Sant Joan Evangelista, per uns, y al bisbe Melitó, per altres, va aparèixer al sigle VIII.

D'ella arrenca l'interpretació iconogràfica del misteri de Elche, passant pel Voragine, aixís com la de certes pintures italianes, que en son lloch citarem: «El Senyor extengué sa mà santa y prengué sa ànima pura, qui fou portada als tresors del Pare» (3).

El canonge Chabàs, després de publicar (4) la ja referida Consulta del sigle XVI, del Misteri de Elche, que's fa remontar al sigle XIV o al XV, el compara decididament al passatge corresponent de la «Llegenda aurea» del Voragine, pera demostrar, com ho testifica clarament, que aquell drama sacre està calcat en ella; y com que aital «Llegenda» (del sigle XIII), es anterior al susdit Misteri, encara que's suposi que en altres llengües s'haguessin escrit Misteris semblants al de Elche, algún dels quals hagués pogut veure l'esculptor de la porta de la Catedral de Toledo, ço es més versemblable, donada la major

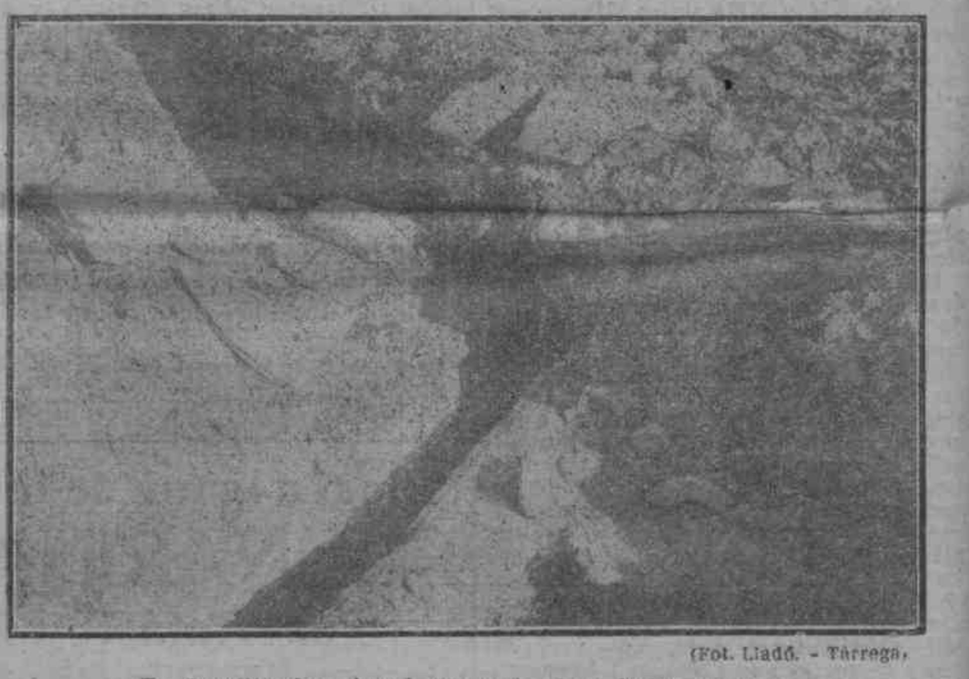

(Fot. Lladó. - Tàrrega)

E. —Canalitzacions descobertes en la vinya de D. Joan Bori.

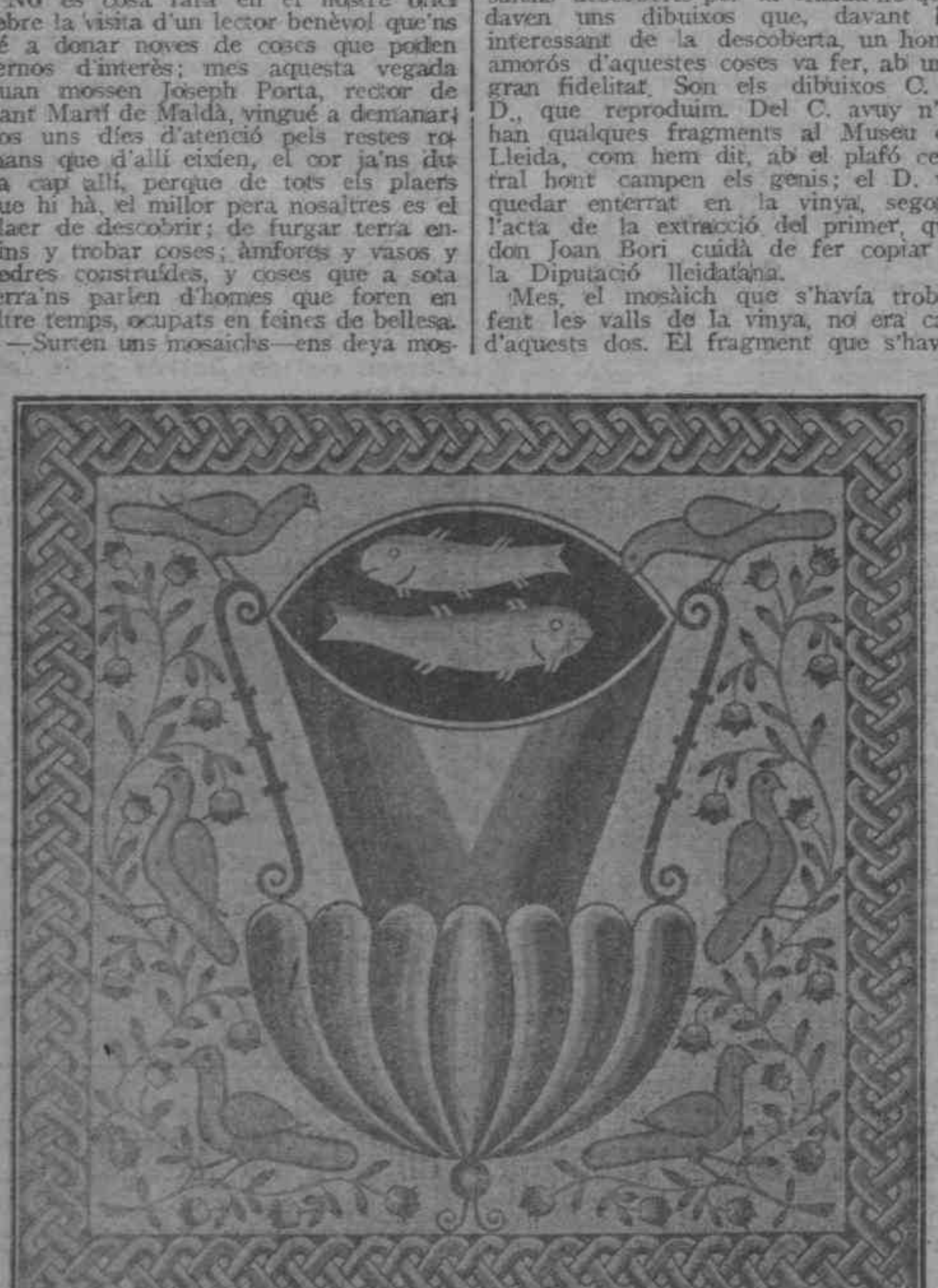

D.—Dibuix del mosàich romà que la riuada de Sta. Tecla, l'any 1874, va posar en descobert en la vinya de D. Joan Bori, de Vilet, y que quedà novament soterrat.

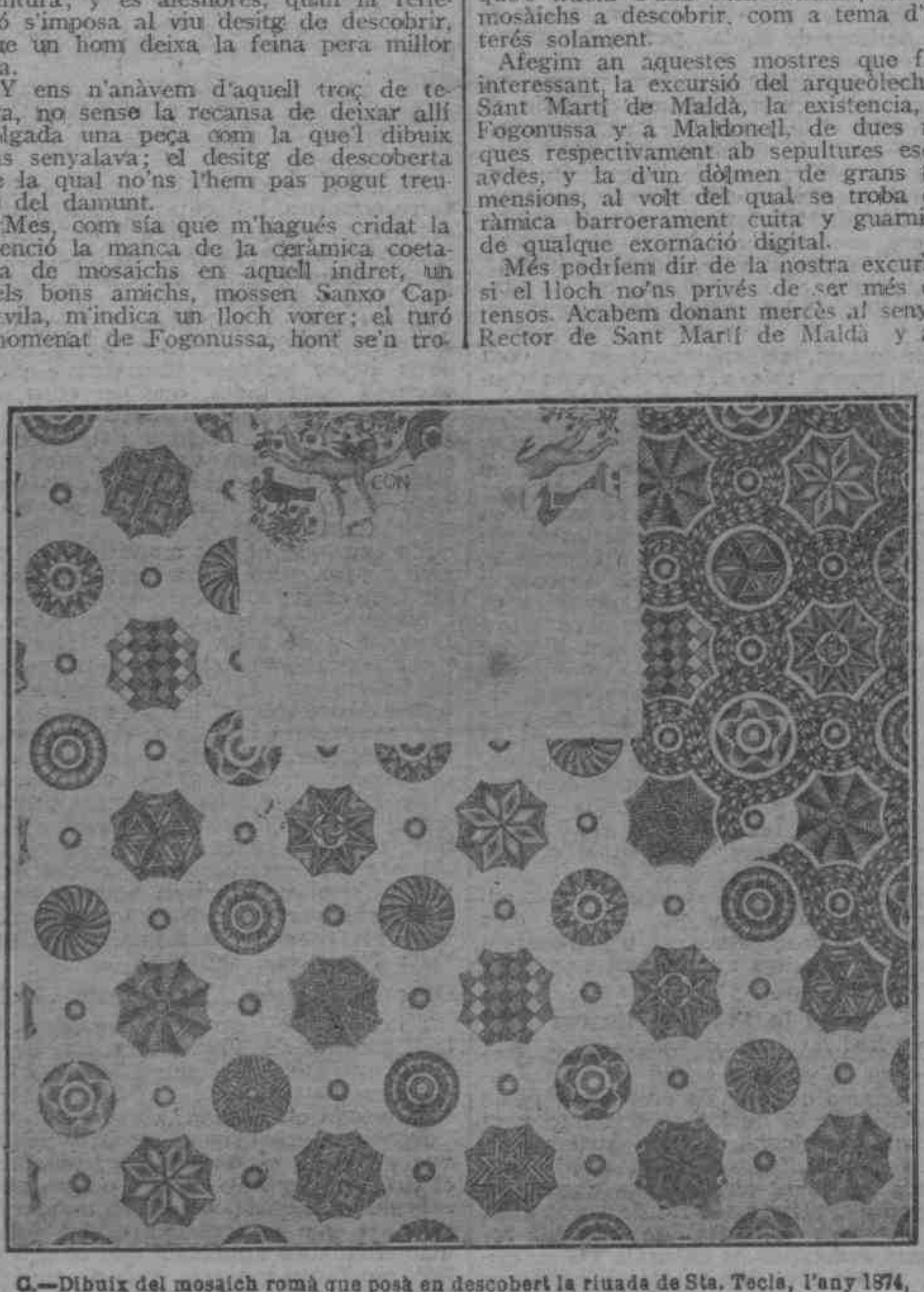

C.—Dibuix del mosaich romà que posà en descobert la riuada de Sta. Tecla, l'any 1874, en la finca de D. Joan Bori, alguns fragments del qual foren traslladats al Museu Provincial de Lleida.

(Fot. Lladó. - Tàrrega)

Fragment del mosaich romà descobert en les últimes recerques practicades en la finca de D. Joan Bori.

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907
G. HOMAR
MUEBLES • LAMPARAS • MOSAICOS • DECORACION
CANUDA 4 BARCELONA
TALLERES : Carrer Sarrià, 88

COMPRA
Y
VENDA
DE
ANTIGUITATS

Institut Cristiá d'Arts Decoratives
S. CALSINA - Casa fundada l'any 1872
M. DOMINGO PERIS, ESCULPTOR
Tallers d'esculptura religiosa
EXPOSICIO Y TALLERS
62, Passeig de Gracia, 62
PINTURA - DECORAT - Reproduccions Artístiques

Compra y venda
d'antiguitats
ANDREU MASSOT
Baixada de la Presó, 5 y Plassa Rey, 1

LA PINACOTECA
MARCHS Y GRAVATS
Carrer de Corts, núm. 644

RENART & C.IA
Gran assortit en objectes d'art, fabricació de la casa, propis pera regals
Reproduccions, clàssich y modern
Retrats, obres d'art dels grans mestres
Exposició de reproduccions fotogràfiques al carbó
Grabats, Marchs y motllures d'art
271, Diputació, 271
(entre Claris y Passeig de Gracia)

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C.
Ronda Sant Pere 8

VILARÓ y FILL
PINTORS DECORADORS
Carrer de les Corts - 604
TELÉFON - 1969
BARCELONA

GRANS TALLERS DE FOTOGRABAT
C. Murtra
Hospital, 49, principal - BARCELONA

antiguitat de l'obra del Voragine, qui a tants artistes gòtichs inspirà, que l'Egas seguís aital «Llegenda», que no pas el drama de Elche o altre semblant?

Emprò, no avencem més, aventurant judicis, abans d'exposar tota la teoría de M. Mâle, al nostre judici, interessantíssima. Dit eminent historiador de l'art mitgeval, publicà una serie d'articles sots el títol de «Le renouvellement de l'art par les Mystères a la fin du Moyen Age» (5), que cridaren molt l'atenció dels amants dels problemes de l'art gòtich.

En el primer de dits articles, M. Emile Mâle, fa notar que la savia iconografía, tramesa per l'art del sigle XIII al del XIV, segueix quasi immutable en sos temes religiosos fins al començament del XV, en qual època s'observa'l singular fenòmen de l'aparició d'una nova iconografía, ab motius desconeguts fins aleshores, y aital fenòmen es tant més interessant quan el vegem a la mateixa hora a tota l'Europa. L'autor ne presenta molíssims exemples, reproduint una porció de pintures d'aquell temps.

¿A què es degut un cambi tan brusch? No poguent èsser atribuit a l'influencia d'un home genial, te de deures nixò a causes generals. En efecte, va l'autor a demostrar que l'espandiment del teatre religiós per tota la cristiandat, explica aqueix cambi tan sobtat.

Es cert que'ls Misteris se remonten al XIV sigle y se relliguen al drama religiós dels XII y XIII sigles. Mes, abans del 1400, les obres conservades son molt rares. Al sigle XV, ab contrari, no solament abunden, sinó què son senyalades a les grans ciutats d'Europa, innombrables representacions; per lo tant, s'ha de concloure què'l sigle XV, es el gran sigle dels Misteris; es allavors que'l gust del teatre va aumentant y que les peces, un xich seques, del principi, s'omplen d'incidents y comencen a extendres sens mesura.

Fins al fi del sigle XIV, els autors dramàtichs, al posar en escena la vida de Jesuchrist, demanen sa inspiració solament als Evangelis, canònichs o apòcrifs, y a la Llegenda daurada (den Jaume de Voragine). Mes, després, recorregueren a un llibre maravellós, quasi inconegut fins aleshores, encara que tingués ja més de cent anys d'existencia. Les «Meditacions sobre la Vida de Jesuchrist», de Sant Bonaventura, el qual tingué sobre l'art dramàtich y les arts plàstiques una influencia pregona, essent el que més contribuí a enriquir els Misteris y per l'intervenció d'aquests, a transformar l'antiga iconografía. Aitals «Meditacions» difereixen pregonament de tot lo que l'Evangeli havía inspirat fins allavors. Els altres llibres s'adressaren a l'inteligencia: aquest parla al cor; encara s'hi troba molt escolasticisme, mes no cal oblidar que les més llargues digresions ascètiques s'han produit als sigles XIV y XV. El Doctor Seràfich ha voluntariament, deixat de banda la seva ciencia: escriu pera una dòna, una religiosa de Santa Clara, y sab ben bé que ella no demana més que èsser emocionada: li presenta, donchs, una serie de quadres colorits de la vida de Jesús, en els que l'imaginació completa l'historia. Sovint, un hom creu llegir un evangeli apòcrif, y es que Sant Bonaventura sab coses que tot el mon ignora. Rebusca'ls detalls minuciosos que poden interessar a una dòna: el menatge de la casa, els menjars. Al ensemps posa en les escenes de la Passió, trets patètichs, que son d'un gran artista; té'l gust del diàlech y del gestes y revelantse com deixeble de St. Francesch d'Assis, qui jugava l'escena de Nadal, es natural que, com son mestre, ens mostri sos personatges en acció y que'ls fassi parlar; aixís imagina una pila de diàlechs entre Joseph y María, entre Jesús y sos deixebles, entre Jesús y sa Mare. Tot parla en son llibre: Deu, els àngels, les verges, les ànimes.

Les «Meditacions» son, donchs, a la vegada, pintoresques y dramàtiques, y es per això que tant seduiren als autors dels Misteris. Ells hi trobaren la «Mise en scène» y el diàlech, l'imaginació, la poesía, l'emoció: tot lo que dòna interès al drama. Desde l'acabament del sigle XIV, els autors dels Misteris conegueren el llibre de Sant Bonaventura, com se pot provar per certs detalls; emprò, cap al 1415, se veu això clarament en l'obra den Mercadé, l'autor del Misteri d'Arras; es probable que els anteriors hagin desaparegut; a partir den Mercadé, tots els escriptors dramàtichs recorden a Sant Bonaventura, a França y a l'extranger. Els italians, anglesos y espanyols li deuen qualque cosa. L'autor analisa aquí diverses obres pera provarho: el Misteri de Rouen, de Arnolt Grèban, la Passió d'Arras, el Misteri de la Nativitat. Fins el «Procés del Paradís», de Sant Bernat, passant per les «Meditacions» de Sant Bonaventura, se troba influint els Misteris anglesos, italians y espanyols, segons en D'Ancona en sa «Sacre rappresentazioni». Cita entre'ls italians el «Misteri de Revello» y el drama sagrat «Sant Joan an el desert», tret d'un incunable del sigle XV. Se veuen, especialment en les escenes de la Passió, les manlleutes a l'obra de St. Bonaventura, com la Passió de Messer Castellano Castellani, lo qual dedueix de varies comparacions que fa l'autor, entre certes meditacions y algunes escenes dels Misteris, com la Passió d'Arnoult Grèban, en la que, ab tot, hi hà quelcom de la «Llegenda daurada».

Conclou l'autor el primer article, constatant el fet per ell exposat, de lo que'l teatre deu a Sant Bonaventura, sentant que si no haguessin existit les «Meditacions», hi mancarien en els Misteris algunes de ses millors pàgines; essent també cert que l'esperit franciscà, vivificà'l drama de l'Edat Mitjana. Sant Francesch va renovarho tot a son entorn; semblant al sol que s'aixeca darrera les montanyes d'Assis, feu florir la poesía y l'art italià: un de sos raigs tocà als Misteris.

Ara, tornant al tema principal del Misteri d'Elche, consignem que'l gran crítich del art mitgeval italià, en A. Venturi, qui acaba de presidir el Congrés internacional de Roma de l'historia de l'art, conta també la llegenda de l'Assumpció de la Verge María, anterior a la Llegenda auria den Voragine, sobre la qual diu «que's propagà al Orient, que'ls artistes grechs traduiren en grans trets, y que inspirà tantes obres d'art durant l'Edat Mitjana, al Occident» (6).

En ella y en altres creacions seculars de son genre, donchs, s'inspiraren, primerament escriptors y poetes com els Voragine; y en elles y en les obres literaries d'aquests escultits, hi cercarien sa inspiració els versificadors populars, clergues y paisans, que confeccionaren tants drames sacres o misteris, tants diàlechs y cobles religiosos.

Si tot això, per lo tant, va popularitzarse ¿no es de creure que'ls pintors esculptors, vidriers, brodadors, etc., coneixerien també aquells llibres atrayents, en els que podrien trobarhi assumptes arranjats pera ses obres artístiques, o quan menys, inspiració pera desenrotllar-les? Y després de tot ¿no n'estava empapat d'aquelles obres literaries y ascètiques, el clero alt y baix, que dirigía els homes y les coses de les iglesies, qui directa o indirectament podía imposar tal o qual tema, basat en qualque llegenda anterior als Misteris?

J. SOLER Y PALET.

---

(1) En l'article anterior hi aparegueren les següents errades d'impremta: «les que ab material de casa *hagin* pogut espigolar», en lloch de *hagim*; «Ou per remey desig morir», en comptes de *On*; y dues vegades *Consulta* per *Consueta*.

(2) Pot vèures a *L'Art Bizantin*, den Ch. Bayet, pàg. 261.

(3) H. L. Leclerq: *Assomption*, dintre'l *Dictionnaire d'Archéologie Chrétienne et de Liturgie*, den F. Cabrol.

(4) Volum IV de *El Arxivo*. Quadern VIII. 1890.

(5) *Gazette des Beaux Arts*. Volum I de 1904.

(6) *La Madone*, núm. 399.

Elogi a la mà de la FORNARINA de Rafael

La blanca mà de la Fornarina tota tèbia del perllongat repòs que ha fet vora del pit y sobre un vestit de pells, cessa del descans y s'avença vers nosaltres.

Tú, lector, si avuy sofreix mancament el meu prestigi d'home formal, prou que'm perdonaràs en pach d'haverte iniciat en el saborós plaer d'encaixar ab la mà de la Fornarina. Sí, home, y sense timidesa, acosta-t'hi; la mà de la Fornarina se t'ofereix al besar y a l'encaixada.

A semblança de certa bona gent que sofreix la fascinació de que les nines d'algún retrat els segueixen sempre a qualsevol part que ells se coloquin, jo no puch sustreurem a l'impresió de que surt del quadre la tova mà de la Fornarina y de que se'n vé cap a mí pera que jo la besi y l'estrenyi.

No sé de cap retrat que m'hagi subjugat tant poderosament y hagi produit en mí tal impresió de maravella. Jo, per la Fornarina, donaría quatre Giocondes y un reyalme per cada una, perque, en veritat, son també mereixedores del més esplèndit present.

Però, ¿quí còm la Fornarina? ¿Quí l'excedeix en senyoría? ¿D'entre les mateixes obres de Rafael, veyam quí trobarà una mà que tempti més als llavis?

Apart de les del magnànim Juli II, totes cobertes d'anells, y de les aristocràtiques de Lleó X, que beso ab admiració y reverencia filial, ¿quines altres mans coneixereu més amigues vostres? ¿Quina altra trobareu més incitadora al tacte?

Les de la «Donna velata» s'abscondeixen entre'ls vels potser per timidesa; les de la «Gravida» son bastes y feixugues; les de «Magdalena Doni» son indolentes, y algunes de les madones les bleguen indòcilment al abraçar l'infant.

Però, la de la Fornarina es senyoril, blanca, tèbia, fina y amorosa. De besarla sentireu als llabis la gracia que Rafael hi deixà ab els seus tan exquisits gustadors, tan ben desclosos; y d'estrenyerla vos restarà en la mà tota la creadora virtut del Renaixement. La de l'esculptor plàsmarà ses obres ab virior sempre creixenta, obeirà més fàcilment a la voluntat y el marbre serà per ell cosa molt blana. Del pinzell dels pintors brotaràn sempre colors de caliu y de la ploma dels poetes els alexandrins saltaràn perfectes.

En pelegrinació devem córrer a la galería de Uffizi, a Florencia, tots els qui som disgustats de l'art turbulent, tumultuós o d'altre de diferent mena, però que dientse posseidor de serenitat més que serè es ensopit y com fadigat de tempestes passades. Ens cal per això no més que atravessar el Mediterrani, però abans comprarem a la nostra Rambla de les Flors un ram de pit, cenyirem les flors ab un anell de prometatge y correrem vers la Fornarina per ferni obsequiós present.

Y al retornar an aquesta banda del Mediterrani coneixereu y en tots llochs veureu manifestarse lo raonable y la gracia, virtuts que de nostra encaixada ab la dama haurem copsat. Y reflorirà aquí'l Renaixement ab sava novella, les converses seràn la flor, el perfum de nostre esperit, les dames vestiràn ab dignitat y l'arquitectura de burgès enriquit cedirà lloch al tipu clàssich pera donar aixís als nostres carrers una magestuosa elegancia aristocràtica.

Donchs, endevant, y els qui mereixin en premi l'encaixada de la Fornarina, que passin els primers, y als qui convingui com a iniciació de norma, que segueixin també. Y aixís potser despertaràn si poden encaixar ab aquella mà per hont corre ben viva y bullenta la sanch de tot un ideal.

Llevantins, la blanca mà de la Fornarina, tèbia encara del perllongat repòs que ha fet vora del pit y sobre un vestit de pells, cessa del descans y s'avença vers nosaltres.

J. M. DE PEDRALBES.

EXPOSICIÓ
DE
MOBLES REIG
TRANSFORMABLES
PATENT N.º 52.731
Mobles de despatx, menjador, dormitori, saló, &
PRÁCTICHS • SÓLITS • ECONÓMICHS
PASSEIG DE GRACIA, 27 - BARCELONA
INAUGURACIÓ: EL 14 DE DESEMBRE

Crònica

Calendaris y felicitacions

S'acosten les diades de Nadal, y ab elles el repartiment abusiu de felicitacions y calendaris; y ara que hi som, parlemne del bon gust en els calendaris y les dècimes de Nadal, perque certament ho necessiten.

Diem bon gust y no art, perque, en efecte, en aquestes petites coses hi té més a fer el bon gust que l'art. Bon gust, en qüestió de felicitacions, voldrà dir, suprimir els cromos de bulto y les cursileríes nascudes en els excessos ornamentals de les targetes postals, y, en cambi, conservació delicada de les clàssiques felicitacions del sereno y del vigilant, que es molt difícil, en els nostres dies, ferles millor de lo que estàn.

En cambi, els calendaris ja es cosa que's presta més a ficarshi sense consideracions, perque el calendari no ha lograt ferse un tipus com les felicitacions del sereno; y no haventhi això que'l bon gust guarda a respectar, se pot enfocar de dret la qüestió, procurant tots els que obsequin a «su numerosa clientela» ab targes, que aquestes siguin lo majorment simples que sía possible, preferint sempre a tots els cromos y a tot l'art, que'l calendari porti en sí, la reproducció de qualque obra d'art cèlebre enganxada senzillament damunt del cartró.

Això, com passa en moltes coses, essent lo millor y lo més bell, es molt sovint lo més barato. Ab lo qual el bon gust hi guanyarà, tant com els obsequiosos fabricants, que abusen dels cromos de bulto y demés tonteríes de mal gust, ab que les fàbriques de cromos suices y alemanyes, exploten la cursilería de la gent.

Esperem que entre'l munt de calendaris que cada any per aquests díes invadeix la nostra redacció, n'hi trobarem qualques almenys que hauràn seguit els nostres consells.

Lo de la Plaça d'Armes

Com ja hauràn vist els nostres lectors, en la darrera sessió municipal no va parlarse del enutjós afer de la Plaça d'Armes, en el qual tant s'ha interessat l'opinió barcelonina aquests darrers díes.

La qüestió, donchs, està pendent, y queda en igual terreny que abans, ab l'agravant, pels partidaris de no tocarles de la plaça d'Armes, de que les societats artístiques y culturals de la ciutat, ab els seus homes més prestigiosos al davant, han plantat cara, recordant l'importancia del lloch ahont actualment son emplaçades les Atraccions, y la falta de respecte que aquest fet suposa pera'l mateix.

L'instancia, llegida en la darrera sessió, y que publicàvem íntegra en la nostra ressenya de la sessió municipal, es un document interessant pera l'historia del despertar de Barcelona a la veritable vida civil.

L'actitut de les entitats artístiques en aquest afer, es molt lloable, y sobretot, la del benemèrit Foment de les Arts Decoratives, qui ha iniciat aquesta brillantíssima campanya, que es de esperar haurà lograt el triomf del bon sentit.

Mentres tant, a la Plaça d'Armes desfàn alguna cosa, y sembla que desmonten un dels aparells més grans y que més nosa feyen. Mes, advertim que, segons tenim entès, se tracta de desmontarlo, pera trasladarlo a un altre lloch de la mateixa Plaça d'Armes, y del clos actual de les Atraccions.

Diem, això, perque no's cregui que'l moviment que allí's nota, respongui a cap acort municipal. Nó; les coses estàn igual, y convé no perdre les actituts preses, fins que recaigui un acort favorable als interessos de Barcelona, o pèndre'n de noves y ben enèrgiques, si l'acort es en contra d'aquests alts interessos.

Exposició de mobles humils a can Reig

L'Exposició de mobles que dissapte vinent s'inaugurarà a càn Reig, val la pena d'èsser vista y mirada ab detenció.

En Reig ha lograt realitzar aquell ideal del moble modest y bell de per sí, sense fer una imitació mal feta del moble sumptuós.

En Reig dona ab els seus mobles, entre nosaltres, les primeres mostres del art de la màquina; aquell art propi dels nostres díes, el qual ha sigut tema de qualques disertacions en la nostra PAGINA ARTISTICA.

Més o menys endevinats els mobles, ab aquests bells mobiliaris, alhora que se'ns donen aquestes dues virtuts anteriorment esmentades, que per elles soles ja fan estimable l'esforç del conegut industrial en alguns dels models exposats, s'hi nota un sabor ben català, ja que'l projectista, que es el propi Lluís Reig, ha acudit als nostres bells models tradicionals.

Es cert que alguns americanegen un xich massa, però altres son, com hem dit ben catalans.

Simples y modestos, en fusta natural resistent y de bella qualitat; essencialment estructurals, ells venen a portar la bellesa en els interiors modestos, fentne desaparèixer les pretencioses y mal construides imitacions de les sumptuositats que sols poden aguantar els poderosos, y sols en les seves cases estàn bé (quan son de bon gust), perque tot lo del reste, alfombres, parets, llanties, etc., els hi fa companyía.

Les seves mostres que hem vist dels mobles que constitueixen aquesta exposició, ens permeten felicitar per endavant als coneguts industrials, per tan bella feina com han fet.

Un cartell lleig..... però molt lleig

¿Han vist el cartell anunciador de la Exposició de Piscicultura que organitza al Parch la Junta Municipal de Ciencies Naturals?...

¿A vostès els agrada?...

Donchs a nosaltres tampoch; y pensem que si vostès el troben lleig, nosaltres el trobem més lleig encara, perque ademés de lo lleig del cartell hi trobem lo lleig de que una entitat oficial toleri mamarratxades semblants que ofenen el bon sentit (no tan sols el bon gust) de Barcelona.

Es veritablement intolerable que aquestes cosetes, que no son cosetes, perque al cap d'avall es per ara lo que hem vist més de l'anunciada exposició, passin desapercebudes en llochs hont se hauríen de tenir molt en compte aquestes coses.

Ni l'Ajuntament de Barcelona, ni cap entitat oficial, té'l dret de fer el més petit imprès, la més petita obra pública que sigui vulnerable pel costat de la seva bellesa.

Y en aquest cartell, senyors, no sols hi hà un mal gust exquisit, no sols s'hi nota un abigarrament barbre de tiratge litogràfich vulgaríssim y migrat, sinó que s'hi coneix l'absoluta ineptitut del pobre infelís del dibuixant, que no sab pas hont té la mà dreta, ni la mà esquerra tampoch.

No hi hà dret a que, quan un dibuixant no sab dibuixar, sigui el qui fassi els cartells anunciant les públiques manifestacions de cultura tan simpàtiques com l'exposició que'l desventurat cartell anuncía. Cal mirar més prim y, si pot ser, cal treure de la circulació aquests cartells indignes, y si no's pot fer cosa millor, posarhi lletres; belles lletres amples y clares, que un hom no sols pateix de veure aquelles perspectives contorsionades y aquells colors de sanfaina trista, sinó del anyorament d'unes lletres senzilles, que podrien estalviar a la Junta de Ciencies Naturals, que tant treballa y que tants elogis ens mereix, tot això que li acabem de dir.

—Oh—dirà algú—ens va passar desapercebut. No'ns hi fixem en aquests details.

Y precisament el mal que lamentem es aquest. Perque de litògrafs y dibuixants dolents n'hi hà arreu del món. Lo que no hi hà son corporacions oficials que'ls tolerin, ni ulls tan mal avesats que certes coses lletges els passin desapercebudes.

El Concurs d'Arquitectura del «Centre Excursionista de Catalunya».

May serà prou lloada per tots els qui estimen les coses que representen en el seu sentit més viu y profond el renaixement de la personalitat de Catalunya, l'obra que d'anys y anys ve realitzant ab una constancia admirable el Centre Excursionista.

La seva historia gloriosa ens presenta aquesta entitat com una magnífica agrupació d'homes de cultura, dedicats a recullir per les encontrades de la nostra terra, desde les més llunyanes a les més voreres de la capital, els tresors de la nostra fisonomía nacional, que sense aquesta acció tan meritoria, fonamental, podriem dir en el nostre moviment, acàs s'hauría perdut.

Vagi, donchs, pera la benemèrita entitat la nostra lloança en aquesta ocasió, per tota la seva historia, y vagi ara també, particularment, per la Secció d'Arquitectura, qui ha organitzat el concurs, els treballs presentats al qual son ara exposats en el Saló d'Exposicions de can Reig al passeig de Gracia.

«Fomentar l'arquitectura nacional procurant que l'esperit tradicional català, claretat y sobrietat clàssiques, aleni en les produccions modernes, y enriquir la historia del art», fou l'objecte d'aquest concurs.

Objecte y finalitat certament reveladors una vegada més del puríssim y substancial catalanisme que orienta al Centre Excursionista qui, com tots aquells que tenen ulls capassos de veure, ha pogut veure el trist espectacle de la llastimosa decadencia d'una moderna escola d'Arquitectura catalana morta en flor, pot dirse, per la barreja insubstancial de les alemanyaríes fredes ab el nostre pur y clarissim llatinisme.

Els temes proposats en la convocatoria, que ja publicàrem y que repetim avuy pera fer més còmoda la visita a la exposició dels treballs rebuts pera aquest concurs, actualment obert a can Reig, al passeig de Gracia, hàn sigut tots concorreguts, exceptuant, si no es equivocació nostra, car almenys rès hi hà que ho indiqui, acàs el més interessant de tots els temes que es el de la Monografía de la Masía Catalana.

Esperant parlar més extensament en el nostre vinent número dels treballs rebuts en aquest concurs y de qualque cosa que d'ells se desprén, donem, com hem dit, a continuació la llista dels temes proposats, que son els següents:

I. Projectes y estudis d'Arquitectura. —Tema I. Xalet d'estiueig en una població de la costa, o de l'alta montanya catalana. Presupost aproximat: 20,000 pessetes.

Tema II. Monografía de les voltes de mahó de plà.

Tema III. Refugi en el Pireneu (2,000 a 2,500 metres d'altitut).

Tema IV. Fatxada de Casa de la Vila, pera una població d'unes 8,000 ànimes.

Tema V. Dibuix per enrajolat de baldoses hidràuliques.

Tema VI. Projecte de xemeneya de marbre industrial.

II. Arqueología arquitectònica.— Tema VII. Plans y nota descriptiva de qualsevol monument inèdit de Catalunya, en l'estat actual.

Tema VIII. Plans y dibuixos de reconstitució d'un edifici català de caràcter civil o militar, anterior al sigle XVI.

Tema IX. Plans complerts y descripció d'un castell mitgeval de Catalunya.

Tema X. Monografía de la Masía catalana.

Tema XI. Recull de plantes inèdites de monuments catalans d'ordre civil, militar o religiós.

III Fotografía.—Tema XII. Colecció de fotografíes de monuments de Catalunya, ab preferencia inèdits.

Exposició de dibuixos den Joseph Clar

Durant els dies de Sant Tomàs y de Nadal, en les Galeríes del Fayans Català, serà exposada una magnífica colecció de dibuixos del eminent estatuaire en Joseph Clarà.

Ja es sabut com son interessants els dibuixos dels esculptors, y sobre tot de un esculptor estructualista com es en Clarà. Es per això que al voltant d'aquesta esplèndida manifestació que's prepara, s'hi agruparàn a ben segur els exquisits «amateurs» de les petites però substancioses espurnes d'aquell art magnífich de les estàtues den Clarà.

Son els dibuixos d'un mestre com el jove estatuaire quelcom que anuncía la obra que vindrà al darrera. Perque en Clarà es d'aquells que, quan el sol se pon, y la claror no juga ja damunt dels marbres que s'alcen en la quietut del seu taller, pren el bloch y se'n và a l'Academia, davant del model, a passar la vetlla cercant actituts.

Un centenar d'aquests apunts y estudis, son ara recullits amorosament en el Fayans, precedits per dos bronzos del artista. Bona cosa serà per aquells dies trobar allí cosa tan substanciosa.

Esperemla ab interès, y, sobre tot, joves artistes aneuhi a apendre, car aquests dibuixos mostren el veritable camí, l'únich camí.

Ens felicitem molt d'aquesta exposició, certament, y ens en felicitem, tan com per veure el nom del nostre artista barrejat en el nostre moviment, perque els apunts y estudis den Clarà, son de un alt valor educatiu, son un bell exemple pera acabar d'un cop ab la quasi ja morta escola de les falses llibertats, y de les genialitats indisciplinades a tota norma d'estudi.

Una planxa pretenciosa

Surt tart la noticia, però tant se val. L'excés d'original en el passat número ens la feu retirar, però aquí va tan fresca; y diem fresca, perque realment se necessita frescor pera fer una planxa com la que es objecte del nostre comentari.

En un dels passats números de la revista d'actualitats madrilenya, «Mundo Gráfico», hi apareixía una fotografía reproduint la cúpula de l'iglesia de l'Hospital Militar de Barcelona, y en l'epígraf, deya de la cúpula: «Hermosa obra de Ribera, casi desconocida de los barceloneses».

¡Pobret! y ara ¿còm ho fa pera fer aquestes planxes el «Mundo Gráfico»...? ¿Que no ho veu que aquí no les deixem passar aixís com aixís, obres de tant valor com la cúpula del Hospital Militar?... Però, afegim encara. ¿D'hont s'ha tret el bon home del corresponsal que tenen aquí a Barcelona, que aquella hermosa pintura es den Ribera?...

Sí, estimats confrares del «Mundo Gráfico»; la pintura es coneguda per tots els que a Barcelona estimen les coses d'art, y aquests sabíen, si no per altre camí, pels hermosos estudis que d'ella havía fet el crítich d'art don Raimón Casellas, (algun dels quals fou publicat en LA VEU), que l'autor de tal obra era en Flaugier, entre'l qual y en Ribera, hi va tanta diferencia com de la nit al día.

Y de moment, procurin els redactors del «Mundo Gráfico» no enredarshi ab les coses d'art de per aquí, y menys en sentit despectiu pera nosaltres, car es molt probable que, sovint, donat el bé de Deu de corresponsals que tenen, els hi mosseguem els dits.

Exposició de la «Sociedad Artística y Literaria».

La Societat Artística y literaria ens convida a visitar l'Exposició de les obres dels artistes que composen dita societat, que s'inaugurarà dissapte vinent, dia 14 de desembre, en el Saló Parés.

«Correo de las Letras y de las Artes».

El darrer número d'aquesta revista, corresponent al primer de desembre, publica el següent sumari:

«De mar a mar», per Didach Ruiz; «Essai d'une definition de la peinture Cubiste», per Maurice Raynal.

«Notas & pretextos:» «P.-J. Jouve», per J. J.; «Azorín. — Castilla», per J. M.; «Un nuevo loibro de Mistral», per A. P.; «Diego Ruiz's projects»; «Luis Valeri en el Ateneo»; «El porvenir de España», de Miquel de Unamuno y Angel Ganivet; «Nuestro anticuario», per D. R.; «Nota»; «Sumario del Correo anterior».

«Correo de París: Paul Fort en Bélgica.—Daniel Thaly.—Jean Pellerin.—Un jardin a la française.—L'Effort Libre. —Exposiciones: Louis Bausil, Cezanne, Picard le Doux.—«Panurge».—Georges Duhamel.—Stephane Mallarmé. — L'Almanac des Poètes pour saluer l'année 1913. —Revista de Revistas.»

«Decoración: Un dibujo inédito», de E. Casanovas.

«Hors-texte: Dibujo inédito», de J. Sunyer.»

Comers de Antiguitats
DE
Francisco Llorens
Bou de la Plaça Nova, 9 y 11
BARCELONA